

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 23. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947. JÚNIUS 5.
5797 SZIVÁN 17.

A zsidó meg a pántlika

Írta: Rónai Mihály András

I.

Hogy, hogy nem: a felszabadulás óta nekem jut ki rendszerint az a szerep — melyhez ugyan már a felszabadulás előtt is volt hajlammom —, hogy valahányszor a demokráciát az antiszemitizmus fegyverével támadják, nyilvánosan felszisszenjek. Legalább annyira teszem ezt a magyar demokrácia esküdt híveként, mint amennyire persze zsidóként is teszem — e szerepnek logfeljebb csak meglehetősen magányossága bánt: hogy ennek a fegyvernek rozsdás, de életveszélyes vasától a népszerűsége áhító demokráciát rendszerint egyedül kell megvédenem. De ha már e szerepnek egyelőre bizony még majdnem országos népszerűtlenségét vállaltam, hadd teszek most szert egy irásik népszerűtlenségre is, ezúttal — hátam mögött rombolván a bázist — tulajdon hittestvéreim körében. Mert aligha ezzel nem jár, ha most — némely zsidó közéleti jelenség láttán — persze nem az ország, hanem csak a zsidóság nyilvánossága előtt, de szintén felszisszenek.

2.

Nem szeretnék semmi félreértést: ha e cikknek céljai közé tartozik is az a hittestvéreim felé szóló kérdés, hogy az értük kifelé vivott küzdelmet ne nehezítsék s ne szolgálganak a fasizmus utóvéd-

jeinek kezeihez argumentumot — mégsem tartozom azok közé, akik némi szembeforgatással szajkolják, hogy az antiszemitizmus felidézésében s terjesztésében maguknak a zsidóknak van szerepük. Az antiszemitizmus egyrészt sokkal irracionálisabb indulat, másrészt sokkal racionálisabb politikai és gazdasági üzlet, sem hogy maguknak a zsidóknak emberi magatartása erre, vagy arra befolyásolható. Ezt a szempontot tehát szeretem egyszerűen fumi-gálni, meggondolás nélkül és hidegen. Semmi taktikának, tapintatnak, mimikriának nem ismerem el jogosultságát — egyszerűen azért nem, mert nem látom praktikus célszerűségét sem. Nem látom, és főként — nem láttam. Ha a zsidó akár ezerszer is „arrogánsabb“, „kihívóbb“ stb. lett volna, mint amilyen állítólag volt — vajjon lehetett volna-e gyakorlatilag több gyilkossággal „megtorolni“ mindent, mint amennyit ennek az országnak zsidó lakosságán *de facto* elkövettek? S ha még mikroszkopikusabbá húzta volna össze magát, mint ahogy valójában összehúzta, ha makrapipát tett volna a fogára, elment volna parasztnak, vagy elment volna (mint ahogy egyes rétegeiben el is ment) a nagybirtok házisdajának, huszáronkéntesnek és ellenforradalmárnak — attól vajjon csökkent-e csak egyetlenegy csecsemővel is a

gyilkosságok áldozatainak száma, melyekkel ez ország zsidó lakosságát „megritkították“? Nem, nem: okoskodó önáltatások, boldogtalan számátságok ezek, s az antiszemitizmus semmi mástól való-jában meg nem szűnhetik, mint olyan strukturális társadalmi változásoktól, melyek ennek a fegyvernek használatát az *ancien régime* „visszamaradó különítménye“ számára kilátástalanná teszik, sőt amelyek e visszamaradó különítményt magát is egyszerűsmindenkorra felszámolják — olyan strukturális változásoktól tehát, melyek a magyar társadalom szerkezetét épp napjainkban módosítják gyökeresen, s melyeknek végső hatásai egy-két nemzedéken belül érvényesülnek, de addig is a gyógyuló test hőmérsékletét elviselhető mértékre s mind egészségessebbre temperálják.

Ezért nem mentem be soha azoknak a saját élményeik által érthetően terrorizált boldogtalanoknak uccájába — zsákuccájába —, kik riadozva tanácsolták s tanácsolták el, hittestvéreiket egyes „tulságosan szemszuszuró“ hivatásoktól és közéleti funkcióktól, s akiknek korlátoltsága szoborba kívánczolt abban a párisi főrabibban, aki egy hitéleti deputáció élén kérte volt fel a miniszterelnökké designált Léon Blumot, hogy „a zsidóság érdekében“ álljon el a kormányalakítástól,

mellyel a köztársaság elnöke — a francia nép többségi akaratának engedelmeskedve — megbízta. Persze nem áll rendelkezésre az ellenpróba, hogy hány francia zsidóval pusztult volna el több, vagy kevesebb, illetőleg előbb, vagy utóbb, ha Léon Blum a világi érvekkel támogatott egyházi óhajtsáknak enged. Én azonban azt hiszem, hogy a francia zsidók gyűjtőtáborra Drancy-ban, majd gázkamrája Németországban nem a Léon Blum műve, hanem azé a Hitlerrel szövetséget kötött francia nagyiparé, azé a minüenható *Comité des Forges*-é, melynek tagjai zsidó üzletbarátjaikat küldték el, élőkön a főrabibbal, megakadályozni annak a szocialista vezérnek kormányalakítását, akinek szocialis reformjai ellen aztán hatalomra segítették német szuronyok hegyén Pétaint és Laval-t, nem emelvén semmi kifogást az ellen, hogy zsidó üzletbarátok életüket ennek következtében Drancyban, vagy Auschwitzban végezzék. A Léon Blum szocialis törvényalkotása viszont — a történelmi *législation sociale de 1936* — ma is él a francia törvénykönyvben s elvégezte alapozási munkálatait annak a strukturális változásnak, melynek hatásal többek közt azt is kizárják, hogy a jövőben akár Drancyban, akár másutt zsidók megölésére elnás berendezésű táborokat fundáljanak.

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

3.

Mindezek előrebocsátása után azt hiszem, nyugodtan beszámolhatok arról az idegenkedő rosszérzésről, mely elfogott, mikor most vasárnap arról kellett olvasnom a lapokban, hogy a városi színházi hitközségi választási gyűlésen olyan — riportnyelven szólva — „tumultuózus jelenetek” játszódtak le, illetve magyarul olyan parázs verekedés kerekedett, mint akár a *Machtergreifung*. Közvetlen előestéjén az alkonyuló weimari Németország egy-egy parlamenti ülésén... illetve még ott is inkább csak ülés után, künn, a nemsokára elhamvadó Reichstag épülete előtt. Ez az idegenkedés már akkor elfogott, amikor a hitközségi választások propagandahadjárata kiesapott a felekezeti intézmények falai közül s a pesti ucca házfalait kezdte elborítani különféle zsidó kortesplakátok lepedőivel. Akkor még csak furcsálkodva huztam el a számszélét — hisz' eszembe kellett jusson, hogy más felekezeteknek is szokásuk autonóm testületeket választani, de egy gyakorlatibb, régibb közéleti tréning felgelve megóvta izlésüket attól, hogy egy belső ügy kortespántlikáit künn, az uccán is kalapjuk mellé tűzzék. Most azonban, e városi színházi zsidóverekedés hírének olvasán, most, hogy a zsidó, mihelysi nem őt verik az uccán, az ucca szemelátára legott egymást veri — most ez az idegenkedésem furcsálkodásból már szinte utálkozásba fordul. Igen: ettől váltig idegenkedem, mert ez — nincs kedvem cifrázni — bizony utálatos.

4.

Ugyanaz az idegenkedés ez, amely borzongva futott végig — amint apám s nagyszüleim meséiből tudom — az ország zsidóságának hátán a múlt század második felében, amikor Husz Ábrahámot, a magyar judikatura történetében az első és sokáig egyetlen zsidóhitű rablógylkoszt felkötötték. Előtte is, akkor is nem egy rablógylkóst kötöltek fel, aki katolikus, református, vagy más egyéb hitben született — s a katolikus, református, vagy máségyéb felekezeti közvéleménynek eszébe se jutott, mind ahogy nem is volt oka ezen (mármint azon, hogy valamely hittestvérük rablógylkossá lett) megütköznie. A zsidó azonban megütközött

— s joggal ütközött meg, mert volt oka rá.

Hosszu volna s nem is itt a helye, hogy ezt az okot s egy bonyolult fejlődés rengeteg hogyanját és miértjét ki-elemezzük. Ám annyi bizonyos — s ettől futott végig a magyar zsidóság hátgerincén akkor a hideg, — hogy rablógylkos zsidó addig nem igen akadt. Másfajta büntetett, morálisan akár súlyosabb is, persze akadt közöttünk: hisz' nem feltétlenül bizonyos, hogy Isten a maga választott népét éppen angyalá választotta volna. De: rablógylkosnak lenni... ez valahogy mégsem illett a képbe, mely a zsidóról önmagában, sőt másokban is élt. Ez... ez valahogy nem volt zsidó deliktum, egyáltalában nem volt zsidó dolog. Filiszteus dolog volt, pogány dolog, belételegyedés az élet általános piszkának abba az alsó árába, mely eladdig valahogy elfolyt a zsidó mellett, kit az Irás és a gettó kettős kerítése eladdig sokmindentől elzárt: több jótól, mint rossztól — de rossztól is.

5.

Husz Ábrahám csak hasonlat persze, semmi köze a témához, profánnak, bántónak tehát senkise vegye. Példázni azonban példázza, hogy mihelyt a zsidó — igen helyesen — a gettóból kilépve az emberiség közös életébe olvadt át, akkor egy nagy egészbe elegyül, melynek erejében s bűneiben idővel arányosan osztozik.

Ez azonban nem jelenti szükségképpen azt, hogy arról, ami benne jó volt, ami különb volt és megőrző, nemes kvalitás, arról azon nyomban le kéne tennie s meg kéne ismételnie magán a filiszteusok — még pedig az aljafiliszteusok — rossz szokásai majmolásának bibliai példázatát. S pláne úgy, hogy még a majmolás is rosszul sikerült. Mert rosszul sikerült a választási korteskedés, plakátokkal, sőt esetleg verekedéssel is fűszerezve — helyes szokás, sőt itt-ott még torzhajlásaiban is elfogadható: hozzátartozik az alkotmányos élethez, melyben a zsidó részt kívánt magának, még pedig joggal s kíváncsian. De hitközségi választást utcára kivinni, sőt kortesgyűlésen egymást püfölni — ez az, amiben a majmolás rosszul sikerült, illetve amiben az idomulás majmolássá csökkent, eltévesztvén (ezuttal megint) nemcsak izlést, hanem mértéket, helyszínt és alkalmat is.

Az okát, a közéleti tréning hiányát s mind a többi, amiről nem tehetünk — mindezt tudom persze; ám e tudásom nem ment fel tőle, hogy magát a jelenséget és kritikáját elhallgassam. Meg kellett mondanom. S meg kell mondanom azt is, hogy nekem nem tesz a zsidó, amikor utcahósszat kurjongatja a maga házi kortesnótáját s végül ökölrel egymásnak esik — legközelebb alkalmasint — már le is issza magát tán a jelöltért s bicskázásba kezd, már ahogy ez követválasztáskor (valamikor, kisebb falvakban, az alkotmányos élet kezdetlegesebb fokán) általában illett.

Jobban tetszett nekem ennél még az a zsidó is, aki valamikor, ama primitív követválasztások idején a bört csak mérte az ügghöz, de maga nem kóstolta — amikor a kortespántlikát (másoknak) árulta csak, de nem lüzte (a nyilvánosságának jobbik eseteiben csak gaudiumára) saját kalapja mellé.

6.

Elnézést kérek, ha keményebb szót szoltam: elhihetik, hogy aggódás mondatja velem. S nemcsak hogy elhihetik, de nyíltan megmondom: minden szavam legalább annyira sugallja a magyar demokráciáért való aggódás, mint a hittestvéreimért való. Megszoktam — s e szokásomról letenni semmiért sem fogok, — hogy minden jelenséget (saját felekezetemben is) ahból a szempontból vizsgáljak, hogy a magyar köztársaság ügyének, ama *salus reipublicae*-nek, mely (sose feledjük) a magyar zsidóságnak is *suprema lex*-e, hasznára van-e.

Hogy ez, ami történt s amiről elmondtam, amit el kellett mondanom, nincs hasznára e legfőbb ügyünknek, aligha kell bővebben fejtegetnem — s különben: ez még csak kisebbik része a dolognak, illetve ezuttal csak ama vasárnap krónikájában annak, ami meg kellett ragadja érzékét mindenkinek, aki párhuzamos jelenségek iránt csak egy kicsit is fogékony.

Ugyanazon a vasárnapon ugyanis egy másik felekezet közéletének is akadt egy jelentős eseménye, melyről ugyanazok a lapcédányok számoltak be, amelyek a szomszéd hasábon a színházi zsidó skandalumról hírt adtak. A református egyháznak volt gyűlése ugyanakkor vasárnap; s noha e gyűlésen jelen volt, sőt beszédet mondott még Ravasz László, Horthy Miklós ndvari papja is — mégis: ez a gyűlés nagyobb hasznára volt a magyar demokrácia ügyének (mely, nem győzöm hangsúlyozni: nekünk a legfontosabb), mint az a gyűlés, mely ugyanaz nap a „mienk” volt. Ezen a mindenesetre méltóság-teljesebb hangulatu gyűlésen felállt ugyanis egy kitűnő, derék és művelt kálvinista pap, Szabó Imre esperes, s elmondta azt a fontos és hangsúlyos beszédet, amelyben „a magyar kálvinizmus igent mond a magyar demokráciára”, sőt amelyben az egyház imáit is a magyar történelem e legnagyobb ügyének ajánlja fel.

Nos, hogy ezek az imák egyelőre nem vegyülnek a másik legnagyobb honi keresztény, evanghéli fópásztorának imáival — ezt elviselem még, s elviselem a magyar demokrácia is. De azt, hogy ezek az imák, helyett, hogy a mi imáinkkal összefonódva szállnának az ég felé, még ugyanaz nap, azonnal a mi korteskurjantásainkkal s verekedés közben kiszakadt káromkodásainkkal elegyüljenek — ezt nem akarom elviselni, s nem is fogadom el, hogy így legyen. Ugyanaz nap, amikor a kálvinizmus igent mond a demokráciára, *nem* nem mondhatunk rá (még akaratlanul sem) nemet.

Hiszem, hogy senkisémet értett félre — s hogy külsőségeiben is méltók leszünk azokhoz az eszményekhez, melyek „kihozták bennünket a rabszolgaság házából”, s amelyek éppúgy „mint hajdan, ma is az emberiség legnagyobb közös eszményei, az emberméltóság egyedüli biztosítékai: véteni ellenük büntetlenül nem lehet.

Jöjjön tidulni, gyógyulni **Hajduszoboszlóra**
WEISZ MÁRTON
ORTH. KÖSER PENZIÓJÁBA
Jóka-sor 10. sz. (a fürdő főbejáratával szemben)
Modern, gyönyörű villa, folyóvízes szobakkal. Egyholdas, virágos parkban. **Békebeli ellátás!**

AMERIKAI UJSÁGÍRÓK

jártak nemrég Budapesten. Az ezüstvonatot, az ország elrabolt ezüstkincsét kísérték hazatérő útján. Itt voltak két-három napig, aztán mint a mesében, „hopp-la-hopp, ott legyek, ahol akarok” felpattantak ugyan csak mesebeli gépparipájukra és elszárgultak. Menetközben kicsit megálltak Svájcban és ott elmesélték mindazt, amit elhullajtott beszéd- és tapasztalat-morzskákból itt-ott-anott feleslegekkel. Legalább is ezt állítja a *Neue Zürcher Nachrichten* nemrégiben ideérkezett, május 7-i száma. Mit észleltek hát ezek az „amerikai” ujságírók? (Azért teszem az amerikaiit macskaköröm közé, mert nagyon-nagyon tamaszkodom abban, hogy ők referáltak a svájci kollégáknak és nem Helyőcia vendégszeretetét élvező és azzal visszaélő holmi magyar emigráns szopia ki a töltőtollából az egész történetet az íróasztala mellett.) Kíváncsi ember vagyok, már a foglalkozásomnál fogva is, meg hát öröklék lesem-kutatom a méltier új és új fogásait, hátha akad olyan, amelyet még vénségemre sem sajátítottam el. Ezért olvastam el figyelmesen a beszámoló minden sorát. Sőt, újra meg újra végigfuttattam a szememet a betűtengeren, mert azt hittem: káprázik az a két hülyörgő szembogar. Még az üvegemet is megtörülgettem, hátha az az oka annak, hogy nem bízom a látásomban. De nem... A hűséges szempár hibátlanul követi a sorokat és a pápaszem üvegje sem homályosodott el. Amin egy pillanatig, csupán egyetlen pillanatig megakadtam, így hangzik: „Nem tanácsos manapság (Magyarországon) azt a szót kiejteni: „zsidó”, mert az érdekelték mögötte rögtön rejtett antiszemitizmust sejtének.” Ejnye-bejnye; nem is tudtam, hogy mi poklokat járt zsidók ilyen mimóza-természetűek vagyunk. Hogy nevünk hallatára megrezzenünk, mint az a bódítóan kebernýesszagu virág, amelynek lehetetlenem szálat, pihés hódrai érintésre összehúzódnak, begubóznak. Ujabbban kezdtem azt hinni, hogy mi megmaradt kevesek, akik záport, vihart, villámot és a komisz hangok mennydörgésszerű robaját is elviseltük — hogy a botanika birodalmában maradnak —, inkább vagyunk hasonlíthatók a bógáneshoz és a dudvához, csak

A „mimóza” és a „büdös” zsidó

Írta: GYÖRGY ENDRE

azért, mert annak a szél, az orkán sem árt, mint a szenvedő mimózához. De hát a mimóza sem tudja *magáról*, hogy ő mimóza.

ÉS ÉN MÉGIS azt mondom, hogy inkább vagyunk koronáját vesztett tölgy, villámsújtotta szálfenyő, mint lengő-rezgőlevélű mimóza-bokor. Mi már régen leszoktunk arról, hogy érzékenykedjünk. Leszoktattak. Nem is érzékenykedünk. Ne higgye a svájci lap, hogy azért foglalkozom Budapestről keltezett hamis megállapításaival, mert összerendeztem és mert sértőnek vélem, hogy kimondta azt a бүвös szót, amelyet az elmúlt esztendőkből oly sokan és olyan sokszor susogtak maguk elé és zúgtak felénk: *zsidó*. Nem sejtek e mögött „rögtön” antiszemitizmust. De, ha nem is rögtön, csak valamivel később, azt hiszem jogosan megkérdézhetem, mint érdekelt „fél”: Akkor miért fészegeti ezt a mászfészegetet, sőt állítólag már el is pattant kérdést? Mi szükség van erre, mi adja az aktualitását és mi teszi az „objektív” svájci sajtónak is kötelességévé, hogy a világ recsegő hordójának ezt az abroncsát tovább fesszítse, a középkori tüzet újra élessze? Mi ugy teszünk, *mintha* mindent elfelejtettünk volna. Sebeinket alig-alig mutogatjuk, tépett lelkünket csak odahaza, négy fal között tárjuk a tükör elé. Megyünk a magunk útján, belevetjük testünket a napi munka közömbösítő kavargásába és kissé eltompujtunk, szórakozottan bukdacsolunk a sinek közt, amikor valaki a tuloldalról felébreszt ábrándozásunkból. Nyers, harsány hangon reánk kiált. Mi megkiséreljük a lehetetlent, az idő és a feledés fátylával takarjuk le az égőt, még ma is kinzó fájdalmakat. De ők

nem felejtlenek, nem akarnak és bennünket sem hagynak felejtleni. Hát, ha az idézett mondatot le lehet írni, ki lehet nyomtatni, akkor nem indokolt-e a gyanakvásunk, nem jogos-e emögött azt sejtetni, aminek megsejtését mint abszurdumot emlegeti a lap? Ezt a varázsigét, amely évszázadok, sőt évezredek óta nyitogatja a бүвös szelencét, különféle képen lehet kimondani. Füllünkbe sughatják, negédesen, bájjal, kenegethetnek vele, mint szagos mirhával, de kiálthatják lenézéssel, megvetéssel, harsoghatják utálat-tal, gyűlölettel és döröghetlik, mint asztól hepp-heppet a dühödt véreheknek, hogy a kiéhezetelett falkát reánk szabadítsák. Minden a *hangsúlyon*, a *tónuson*, a *zenén* múlik. És mi botfülűek az utóbbi években olyan zeneértők lettünk, hogy a legkisebb disszonanciát, picinyke félrefogást, pillanatnyi késedelmet (vagy inkább sietséget?) a bevágásban azonnal érzékelünk.

VAN VALAMI BÁRGYU

kis dalocska, amely azt zöngi, hogy „nem félünk a farkastól.” Viszont a magyar példabeszéd, amely a nép évszázados tapasztalatainak leszűrt bölcsesége, értelme és óvatossága, azt mondja: Jobb félni, mint megijedni. Hát akkor mégis csak inkább féljünk... Valljuk be: *mégegyszer* nehéz volna elviselni, ha reánk gyújlik a házat, ha ismét csóvát dobna a nagynehezen éppen most helyreállított tetőzetre. Nem, nem, ijedések nem vagyunk, de jogosan félhetjük az emberi és családi életünk romjai, törmelékei között összeszedett, s újból használhatóvá tett ütött-kopott, horpadt ócskaságokat, amelyek a lét továbbdörögését lehetővé teszik. Bizonyos, hogy mindaz, ami velünk történt, valamilyen jó volt. *Eppen arra, hogy*

ne legyünk többé mimózák. Ne reszkessünk és ne hajtsuk fejünket türelmes bárány módjára a nyaktól alá. A sok reánk fogott, mellünknek, szívünknek, koponyánk-nak szegezett fegyver, *lelkileg* felfegyverzett mindnyájunkat. Érzésünk, bőrünk megkérgesedett. Nem egykönnyen engednők át magunkat az enyészetnek, a régi martalóchad még mindig kísértő csatlógó étvágyának. Mert ki akar itt és másutt szerte a világban újból zsidó-kérdést? Ki próbál szikrát csíholni az antiszemitizmus rozsdás kovakövéből? Az a talajt veszített, szárazra került reakció, amely Szlovákiában arról panaszkodik, hogy a zsidók nem elég hálások az ellenük tett intézkedések visszacsinálásaért és nem fetrengenek naponta félajultán a kéjtől az „illetékesek” előtt, hogy így köszönjék meg jóságukat. Németország megayilatkozott az amerikai közvéleménykutatók előtt s a megkérdészetek ötven százaléka úgy vallott, hogy a pusztító véletlenségből még megmaradt zsidókat az utolsó szál „likvidálni” kell. (Ime, Dolfi szelleme üzenget az alvilág lángnyelvei közül, amelyek képtelenek megemészteni.) A „közvélemény” többi része „eltekint” ugyan a csodafegyverrel személyesen gyakorolt gyilkossági szándéktól, de azért gyűlöletének mocsarába fullasztaná „minden baj” okozót, a zsidókat; de legalább is még csak egy levéget sem akar szívni velük az ugynevezett demokratikus Németországban. Nálunk viszont... az a néhány magyar, aki újból „összehajolt”, már megint védeni akarja a saját, tiszta és persze keverékmentes „faját”, s a zsidóságnak a borzongással emlegetett „fajgyalazástól” való visszatartása érdekében a „földalatti fővezér” kacagányos alvezéreivel együtt csendeli a már oly eredményesnek bizonyult, azt hiszem, harmadhatodik zsidótörvény újbóli életbeléptetését. Nesze neked *Neue Zürcher Nachrichten* — és még csak ne is „sejtsünk” e mögött antiszemitizmust? Hát mi önök szerint az antiszemitizmus, ha nem ez az, még pedig a javából? Ez mi tulajdonképpen: szemfényvesztés, hókusz-pókusz, madárfészket leverő kamaszok játszadozása, vagy csak egyszerűen rózsavíz? Lehet, hogy ez az a lapban emlegetett „rejtett” antiszemitizmus, ami

HAJÓS RÁDIÓ

VILLAMOSSÁGI és
MŰSZAKI VÁLLALAT
V., SALLAI IMRE-
UTCA 11. TEL.: 126-393
EXPORT-IMPORT.

nincs, ami bujócskát játszik, ami úgy eltűnik, aztán meg előbujik a „hol az olló komamasszony” kezdetű népi bufelejtetőben... Csak „rejtett” és nem nyíltan előálló, a nyilvánosság napfényére to-lakodó antiszemitizmus, ha-nem „földalatti”, amely ott morajlik a barna kéreg alatt, kitörni készül, hogy lávájá-val ismét elöntse a világot, a tisztességes emberek békés kis kertjeit, a szeretet és megértés zsenge palántáit. Nem is más ez az ujkeletű és újabb-kori antiszemitizmus, mint a zsidók lázban égő fantáziájának, ideghajos képzelgésé-nek szüleménye. Ők találták ki maguk ellen, mert szüksé-gük van az oly régóta nélkül-özött izgatószerre. Legálább is így véli a lap. Sovány vi-gasz ezeketán az a furcsán elismerő félmondat, amely azt hangoztatja: „És mégis éppen a magyar zsidók utal-nak mindig arra, hogy az ország gazdasági fellendülé-se, ahogy ezt mindenki meg-állapíthatja, nekik köszönhe-tő”. Erre persze csak maguk az alaptalanul dicsekvő ma-gyar zsidók „utalnak”, nem pedig a kritikusai, akik fel-jegyzik, hogy „ők (már mint a zsidók, a teremburáját neki!) tovább is mennek és azt állítják, hogy Bécs azért halott város, mert hiányoz-nak a zsidai.”

NEM VITATKOZOM TO-VÁBB. A meddő szócsata helyett, mert hiszen hiába akarom meggyőzni azt, aki nem hagyja magát meggyőzni és az ellenérvek leküzdésére jókora vattacsomót dug a fü-lébe, — idézek egy gyermek-kori élményt, amely halvány levonóképpé mosódott ugyan bennem, de kétségtelenül megtörtént. A tírpák főváros-ban, Szabolcsországban nőttem fel. Tíz-tizenkét éves le-hettem, amikor kimentem az utcára büszkélkedni azzal a színes bőrszujakból készült karikás ostorral, amely az ősi vagy tavaszi nagyvásár-ról, esetleg valamelyik heti-vásárról származó vásárfia volt. Caltogtattam-pattogtat-tam az ostort, amikor hirtelenében előem kerülte egy nálamnál fiatalabb, hét-nyolc-éves parasztygyerek. Azzal az ősi biztonsággal és ösztönér-zettel, amellyel elődei annyi évszázadon át a „kellendő” jobban utálták a zsidót, rémrontott, elragadta a szí-jazatot és a tulajdon ostorom-mal végigvágott rajtam. A szeme szikrákat szórt a gyü-löletből, a szája fennhangon

súvította a becsmerlést: Bűdös zsidó! Földbegyökere-zett a lábam. Nem annyira a megtámadtatástól, mint in-kább a meglepetéstől. Honnan tudja ez az alig feleseperedett fiú, hogy én zsidó vagyok? No és? Ha az is vagyok? Miért utál, mi jogon rabolja el magántulajdonomat és fő-ként, miért sujt le azzal reám? Oly hevesen és készü-letlenül támadtak meg ezek a kérdések (akárcsak az ifjú), hogy sirvafakadtam. Azóta megtanultam, hogy ez válto-zatlanul így van. Az erőszak leteperi a gyengét, a védte-lent. Miért bélyegzett akkor „bűdös” nek és miért osztá-lyoznak ma Linné szerint il-latos minőzának? A zsidó „bűdössége” és a sárga akác-fajta temető- és elmúlás-szaga között nincs semmiféle össze-függés. Ha én akkor azt vá-laszolom az alföldi ifjú szája-járása szerint: Te szagos... Ki sem merem mondani. Mi lett volna? Nyilván az, ami később lett, ha a zsidó meg mert mukkanni. Az egész ke-reszténység meggyalázása. Pe-dig erről szó sem volt; leg-feljebb „hasonlót hasonlóval” toroltam volna meg. Évtize-dekkel az „incidens” után azt olvastam valahol, hogy a vá-rosoknak is megvan a maguk sajátos szaga, illata, amely sokáig ottmarad a világót-járó orrában. Már nem emlé-kezem pontosan a finom dis-tinkciókra, de, mintha illet irt volna a városzsinnek és szagok felfedezője, hogy Pá-ris parfümös, mint a rande-vura készülő asszony, Velence csatornaszaga, a tengerparti városok halillatúak. Rómában a tömjén a domináns, Berlin nem tud szabadulni a gene-rálszós párjától és Bécs le-végője örökké tavaszias virág-illattól terhes. Én a Balaton környékét dinnyeszagúnak találtam. A négerrel, mint a „fekete faj” pregnáns képvi-selőjéről is megtanultam, hogy „szaga” van. A jó szaglőérzéssel megáldottak és azok szerint, akik minden-be beleütik az orrukat, ez ki-elemezhetően ecetszag. Ké-sőbbi korok tudományos hu-váraira vár annak a világren-getően fontos kérdésnek a megállapítása, hogy a mi ke-serves munkában gyöngyöző verejtékünk, a felhámunk pó-rusain átförő nedv és a fagy-gyümírgyecink működése együttvéve miféle egyénileg osztályozható rendszerbe fog-lalható, alcsoportba beskatu-lyázható és főként milyen mértékű gyalázkodásra alkal-

mas szagot produkál? Hal-lom, hogy érzékeny lelkek, amelyek felháborodnak azon, hogy ebben az antiszemitiz-mustól mentes, illetve anti-szemizmusát nem is olyan gondosan „rejtegető” világ-ban, újfent bűdös zsidóknak nevezteinek, a bíróság előtt

keresnek védelmet a „sértés” ellen.

Számomra úgy a „bűdös zsidó”, mint a „szagos mi-móza” titulusa — különösen azoktól, akiktől ingyen és bérmentve rendszeresen meg-kapom — egyenesen megtisz-telő. Köszönöm.

Öreg zsidó anyóka

Imádkozik csendesen minden péntek este őt a nagy templomban. Könnyeit már rég el-sírtá: férjéért, akit régen-régen eltemetett, gyermekeiért, akik szétszóródtak a világban. Egy, csak egy maradt otthon öreg-sége vigaszul, küzdelmes élete támaszának — egy: a legfiatalabb.

Őt nevelte, őt oktatta — Isten szolgálatára, szent hivatalá-ra: papnak taníttatta. Az öröm, a büszkeség, mely el-töltötte fia fejlődésén, minden bánatáért kárpótolta, minden szomorúságában megvigasztal-ta. Már bontakoztak a szép-reményű ifjú szárnyai, ame-lyekkel az ideál lilomkoszo-rus ormára emelkedett. A fia-tálember lelke hajnalhasadá-sát reszkető örömmel szemlélte a boldog édesanyja — várta, várta a közeledő szép napot, amikor fiát felavatják Isten szolgálatára.

Aztán hirtelen jött a nagy forgószél, őt is elragadta, mint annyi mást: elvitte messze, ismeretlen vidékekre, hol ágyu szólt és a fegyverek paran-csoltak, olesó volt az élet és hullott a vér. Sárga foltot akasztottak karjára, ásót ad-tak gyenge vállára, — de a kegyetlen munka után őt is teljesítette szent hivatását — pap volt őt is — vigasztalt, bátorított, erősítette a csügge-dők hitét. És multak a napok, hetek és hosszú-hosszu hóna-pok: egykét-szer jöttek a kis zöld lapok, aztán azok is el-maradtak. Nagy csönd vette körül az öreg anyókat, nem sírt, nem panaszkodott senki-nek soha. Valami különös nyugalom ömlött szét egész valóján, minden szaván, min-den tettén.

Várt, egyre vár azóta, várja haza fiát: egész élete csupa ké-szülődés, várja a péntek estét: akkor felkelti lágyulát galamb-öszt fejére. Előper a templom-ba, odamegy közel az oltárhoz és néz, néz mindig csillogó szemekkel az Örök Szövetség ládája felé.

... És ilyenkor a Frigyszek-rény előtt papi köntösben megjelenik egy sugárzó tekintetű gyermekifjú, felcsendül hangja a gyűlekezet előtt, szó-zála úgy cseng, mint a szent Tórák ezüst csengettyűje: be-szél, beszél az ifjú, békéről, örömről, jóságról, szeretetről — boldogságról: Istenről. Az öreg anyóka a fiatal pap min-den szavát lelkével issza, szíve vérébe fogadja: az ő fia, haza-jött a fia... Erre nevelte, erre oktatta őt — Isten szolgálá-tára, szent hivatalára, Istennek fogadta gyermekét nagy bánat idején: a legfiatalabbat, a leg-hűségesebbet. És Isten elfo-gadta az ő áldozatát...

Az ágyuk már elhallgattak, a fegyverek elnémultak — le-hullott a sárga folt is, az ő fia tul a lövészárkok világán örök nagy békességben szolgálja Istenét, — de péntek estére min-dig elmegy — anyjához, aki egyre vár rá.

... Oly szépek ezek a pén-tekesték: a nagy várakozásban boldog és büszke az édesanyja, mert minden héten újra meg-teljesedik a szíve vágya. A hétköznapi idején tovább vár: így mulnak a napok, a hetek — és az évek. Egyre vár a fiára, örök szent találkozási, nagy teljedsé-re vár az a csendesen imádkozó öreg anyóka...

KATONA JÓZSEF

Orth. kóser kétszersült

mindennemű pék- és cukrászsütemények

WEISZ MÓR DOB-UTCA 22

WEISZ CUKRÁSZDÁBAN reggel tejes ételek, fagyalt ismét kapható.

ZÁSZLÓBONTÓ NAGYGYŰLÉSE

Junius 1-ére, vasárnap délután 10 órára tüzte ki zászlóbontó nagygyűlését a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt. Erre az időre hatalmas női- és férfiközönséggel tölt meg a Városi Színház óriási méretű nézőtere. A színpadon elhelyezett szónoki asztal körül ültek a Pesti Izraelita Hitközség vezetői, a körzetek elnökei és kiküldött szónokai, valamint a Zsidó Egység Párt funkcionáriusai, akiket percekig tartó tapssal üdvözölt a közönség, amikor a függöny kettéválásakor megpillantotta őket.

Ajtatos csendben hangzott fel Ábrahámsohn Manó főkantor gyönyörű zsoltáréneke, utána a templomi kórus hatalmasan szárnyaló éneke. A felharsanó tetszésnyilvánítás után megkezdődött a nagygyűlés.

Azt lehetett volna várni, hogy az emelkedett hangulat mindvégig uralkodó lesz a nagygyűlésen, hiszen komoly problémákról, a ma és a közeljövő nagy zsidó kérdéseiről, a magyar zsidóság sorsdöntő ügyeiről és Erec Izrael államalkotásának szent feladatáról lesz szó. Ámde a nagy tömegnek sajnósan csatlódnia kellett ebben a várakozásban, mert felbért, vagy elszánt fickók egy csoportja időtlen közbeiktatásokkal, beszajkózott jelszavakkal, valamint a Cionista Párt röpcéduláinak ismételt dobálásaival, igyekeztek megzavarni és feltett szándékuk szerint megakadályozni az impozáns nagygyűlés lefolyását. Céljuk szemmel látható volt: botrányokba akarták fullasztani a nagygyűlés munkáját. Ez azonban nem sikerült nekik. A nagygyűlés közönsége fegyelmezetten viselkedett, megővta a rendet, itt-ott el is távolította egyik-másik erőszakoskodó rendezőt, de mindig akadtak újak, akik kísérletet tettek zavarkeltésre, de mindannyiszor csúfos kudarcot valottak.

A szónokok elmondták beszédeiket, a tömeg tüntetően és lelkesen ünnepelte őket. A mérleg egyenlege: a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt programjának és szónokainak viláthatatlan sikere, a cionista botrány-szervezők és rendezővarkok teljes kudarca...

A nagygyűlésről egyébként a következő tudósítás számol be:

A nagygyűlés bevezetésekként Ábrahámsohn Manó főkantor a 100. zsoltárt énekelte, művészi tökéletességgel, majd a Rumbach-utcai templom megerősített kórusa Révész Sándor vezényletével nagy hatással énekelte a 105. zsoltárt. Ezután került sor az ülés megnyitására.

Dr. PÁSZTOR JÓZSEF

a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt főtitkára üdvözölte a megjelenteket. Az a tény — mondotta — hogy spontán alhatározásból így nagy számban jelentek meg a hittestvérek ezen a nagygyűlésen, biztosított arra, hogy a tömeg megértette a „Zsidó Egység” pártjának intencióit és ezzel méltó választ adnak az egységet megbontani igyekvők bajkeveréseire. A „Zsidó Egység” pártjának zászlóbontó gyűlésére jöttünk össze — mondotta — hogy ez a zászlóbontás csak ilyen későn történik meg, annak egyszerű oka az, hogy

a párt vezetői az utolsó pillanatig bízták abban, hogy sikerül a békét és az egységet megteremteni.

Sajnos, ebben a hitükben csalódtak, most tehát állni fogják a harcot. A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt elnevezésében a zsidó szó azt jelenti, hogy nem akarunk és nem fogunk zsidó és zsidó között különbséget tenni.

Nem osztják fel a zsidóságot cionistákra és nem cionistákra. Azokat, akik a zsidóságot e két megkülönböztetés szerint osztályozzák, nem láttuk a legnehezebb időkben ott, ahol a helyük lett volna, hanem biztos fedezékéből nézték a hitközség mai vezetőinek küzdelmét a magyar zsidóság megmentése érdekében. De nem láttuk ott őket a szegény zsidóság körében sem. Ezek az urak a fair play legelőnyösebb szabályait sem tartják be a választási küzdelemben, holott folyton ezt hangsúlyozták. A hitközség vezetői az egyenlőség jegyében

akarják lebonyolítani ezt a választást és a választás után is az egyenlőség jegyében öhajítják vezetni a hitközség ügyeit. Az egyes cionisták összetévesztik a helyes pártfegyelmet a fasiszta diktatúrával. Átvették a „Zsidó Egység” pártjának programját, felhígították és azt most a sajátjukként kolportálják. Meg vagyunk győződve arról — fejezte be beszédét dr. Pásztor József —, hogy a zsidó tömegek megadják a méltó választ ezekre a mesterkedésekre és szavazataikkal biztosítják a zsidó egység gondolatának győzelmét.

STÖCKLER LAJOS

a Pesti Izr. Hitközség és az Országos Iroda elnöke hosszabb és átfutó helyesléssel fogadott beszédében mutatott rá az elmúlt két esztendő eredményeire.

— Végtelenül sajnálom — kezdte —, hogy ezt a mi mozgalmunkat a másik tábor úgy ahogyan az egységet megbontotta, megzavarni kívánja. Ugyáltszik félnek az igazságtól. (Felkiáltások: Ugy van!) Nem lehet a felszabadított zsidóságot erőszakokkal elnyomni. (Ugy van!) A szabadság idején nem lehet illegális eszközökkel dolgozni. (Helyeslés.) Én megértem azt az izgalmat, amit a pesti zsidóság megmozdulása kivált egyeseknél, mert eddigi pozíciójukat csak úgy tarthatják meg, ha a pesti zsidóság mögöttük fog állni. Mielőtt a választásokról beszélnék, visszaemlékszem 1944 június elsejére és ennek hároméves fordulójára alkalmából éppúgy, mint bármilyen más összejövetel esetén nem mulasztatom el, hogy ne gondoljak a közönség elhurcoltakra és ne adoznék kegyelettel emléküknél.

A nagygyűlés közönsége egy emberként állt fel a helyéről

és egyperces hallgatással adózott a zsidó mártírok emlékének. Ezután a fájdalommal telmező után Stöckler Lajos így folytatta beszédét:

— Szeretettel köszöntöm mindazokat, akik halkan hívó szavunkra eljöttek. Eljöttek, hogy itt bent, egymás között beszéljünk meg a magunk dolgát, mert a zsidó ügy nem tartozik az utcára. Választani fogunk, mert akarunk, előkészítettük ezt a választást, s úgy készítettük elő, hogy az a demokratikus követelményeknek minden tekintetben megfeleljen. Az egység pártja a nevével de az elmúlt két év eredményes munkásságával is bizonyítja, hogy a magyar zsidóság tulajdonképpen mire törekszik. (Taps.) Egyek voltunk a másik táborral mindaddig, amíg ki nem mondtuk a vétőt. Vétőt kellett mondanunk, amikor azt láttuk, hogy annak a munkának, amelyet a zsidóság érdekében folytattunk, lázra hívóval vannak és változtatni kell sok mindenen. Amikor mi ezt a lépést megtettük, egyszerűen felvetődött a bizalmi kérdés, éppen azok részéről, akiknek munkájával szemben mi a legnagyobb bizalmatlansággal viseltettünk.

— Azt mondják, hogy a Pesti Izraelita Hitközség intézményei vallástalanok. Azok mondják ezt, akik vallás- és istenlaga-

GROSZ ARNOLD

orth. kóser pensiói
ahajduszoboszlói orth. rabbiság felügyelete alatt

HAJDUSZOBOSZLÓ

Jókai sor 19. Emma-lak, közvetlenül a fürdőnél, a fürdőparknál és Doro-zug 2.

Felújított szobák. — Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

majd a Viki...
(A 7. oldalon bemutatkozom)

dók, akik gyermekeinket vallás-talanságra nevelik, akik a zsidóság szent ünnepén fel-tünően dokumentálják, hogy nekik vallásuk nincs. Vallás-talansággal vádolják a legfőbb erkölcsi és vallási testületet, a Pesti Izraelita Hitközséget. Azok, akik vallástalanságról mernek beszélni, előbb nézzenek körül a maguk portáján. A vallástalanságra nevelt zsidó ifjúság a galutban a zsidóság likvidálására vezet. (Felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) Akör-házunk se tetszik, mert arra vagyunk a legbüszkébbek, azt építettük fel a legkevesebb pénzből. (Taps.) Megpróbáltuk szép szóval, meggyőzéssel és rámulattunk arra, hogy ma, amikor irtózatos küzdelmet folytatunk a fennmaradásért, a jogért, a biztonsáért, a zsidó-ságnak székházul nem szabad. (Ugy van!) Mi nem engedhet-jük meg magunknak azt a luxust, hogy partikuláris érde-kekért küzdjünk, nekünk épp úgy szilvügyünk az öreg zsidó, akiről nem akarnak tudomást venni (Taps.), mint a fiatal; szent ügyünk az a zsidó, aki úgy érzi, hogy a szabad demo-kratikuss Magyarországon akar élni. (Viharos éljenzés.) Ami-kor baj van, akkor nem lát-hatók mindazok, akik a jótét ide-jén jelenkötülnek timentnek és kritizálnak. Hol voltak ezek a kritizálók 1944-ben a veszély idején? Biztonságos várakban ültek! (Taps.) Mindezek az ok-vetellenkedők szembe fogják találni magukat a főváros jó-zan zsidóságával. Ma a magyar zsidóság, amelyről azt állítot-ták, hogy kiszáradt ága a zsi-dóság fájának, nyíltan tesz hi-tet a zsidó állam mellett, de úgy áll ki azért, hogy az itteni zsidóság jogaitól egy jótányit fel ne áldozzon. A másik oldal partikuláris érdekeket tart szem előtt, holott minden megmoz-dulásunkat az egyetemes zsidó-ság javára és érdekében kell megtennünk. Az országos poli-tikában éppen most bizonyoso-dott be, hogy minden válság és átmeneti nehézség ellenére is szükség van a koalíció fenntar-tására és a demokratikus pár-tok ezáltal ismét a nemzet ér-dekében a koalíció mellett döntöttek. Ugyanezt kívánta volna a zsidóság egyetemes ér-deke is. (Taps.)

— Nem az a célom, hogy vi-hart kavargjak, hiszen ezzel ön-magammal kerülök szembe. Tevékenységemet eddig az egy-ségnek minden áron való meg-ővésére fordítottam. Azt sze-relném, ha a fővárosi zsidóság, mielőtt az urnák elé áll, pon-tosan tudná, hogy mit végzett a Pesti Izraelita Hitközség ve-zetősége, szemben a másik ol-dal munkájával, mert azt még hitleri házugság propagandával sem lehet elhitetni, hogy az intézményeink nincsenek stabil alapokon újból felépítve. Az újraépítés eredményességét ta-gadni nem lehet, ezek az épít-mények nem megdönthetők és ugyanígy nem lehetséges azo-

kat trójai felőval sem elfoglalni. Tessék figyelemre málnani azt a munkát, amit a Hitköz-ség vezetősége végzett az elmúlt két év alatt és mérlegre tenni azt is, amit a gettó idején mű-veltünk. Megérttem, hogy ez fáj, mert azok között, akik kifogá-sokat emelnek, egy sincs, akit hasonló elismerés megilletne. Én megérttem a rópcédulák szó-végét, amely azt kéri: Ki a Zsidó Hitközség elnöke, az Or-szágos Iroda elnöke és a Zsidó Alap elnöke? Felelek ezekre a kérdésekre. Az a pénz, amit a rópcédulákra hiábavaló módon fordítottak, sokkal gazdaságo-sabban lett volna felhasznál-ható a közösség érdekében. A hitközség elnöke az a Stöckler Lajos, aki a veszély idején munkatársával együtt, hozzájuk nem hasonlóan helytállt a kö-zösségért és a helyén maradt, majd a veszély elmúltával mu-katársával felépítette a zsidó intézményeket a senmiből. (Vi-haros taps.)

— Az Országos Iroda valami-kor békebeli sóhivatal volt. Fel kellett támasztani a vidéki hit-életet, az elpusztított hitközsé-gek szerveződését és azt teljes egységbe fogtuk az Országos Iroda által. Ez az iroda most élő valóság, aktív és agilis in-tézmény. Ki a Zsidó Alap el-nöke? Stöckler Lajos... (Él-jenzés)... aki meg akarja akadályozni, hogy ott a pénz-ekkel úgy gazdálkodjanak, mint ahogy mindenképp gazdálkodtak és aki azonnal átadja a helyét, mihielyt annak az új szerveze-tnek az alapjai úgy lesznek le-rakva, ahogy az a zsidóság ér-dekében való. (Óriási éljenzés. taps.)

— Beszéljünk a nemzetközi szervekkel való kapcsolataink-ról. Vannak cionista és vannak nem cionista szervek. A magyar zsidóság érdeke, hogy egyforma mértékben tartsuk fenn a ka-pcsolatot mindkét szervezettel, mert ezáltal a zsidóság egyete-mével van összeköttetésünk. Azt állítják, hogy mi a nem-zetközi szervektől csak kapni akarunk. A mindenképp kifosz-tott, agyoncsanyargatott zsidó-ságnak megvan az erkölcsi alapja ahhoz, hogy a jobb sor-sban levő külföldi zsidóság tá-mogatását igénybevegye. De azok a külföldi szervek számi-tanak a mi szolgálatainkra is. Mi ennek élő tanubizonyságát adtuk 1945 októberében, ami-kor elsőnek álltunk ki a pu-lesztinai zsidóság érdekében. De az elveinket feladni vagy az egyetemes érdekeket partikulá-ris érdekekért feláldozni csak azért, hogy a pozíciónkat biz-tosíthassuk, soha nem fogjuk.

— Mi úgy képzeljük el a Pesti Izraelita Hitközség vá-lasztását, hogy az méltó módon, méltóságteljesen fog megtör-tenni. Mi végtelen türelmet ta-nusítottunk, álltuk a szemrehá-nyások özönét, amely a mi tá-borunkból áradt felénk, de szí-vesen megtettük ezt az egység megóvása érdekében. De, ha kikapcsoljuk, ha erőszakoljuk,

kénytelenek leszünk olyan esz-közökhöz nyulni, amelyeket egyébként szeretnénk volna tá-voltartani. Mi bízunk abban, hogy a pesti zsidóság tisztában van a problémák súlyával és jelentőségével. Biztosak vagyunk abban, hogy őket ígérekkel, be nem váltható programokkal meggyőszteni nem lehet. Győz-ni fog a pesti zsidóság józan-sága, eldönti a maga sorsát. Ezzel elvet minden ígéretet, kártyavarákra építő politikát. A pesti zsidóság eldönti, hogy az a munka, — amelyet két év alatt olyan emberek végeztek, kik előtt nem az lebegett, hogy mihamarabb megkapják a meg-váltó certifikátot, vagy a kül-földi állást, hanem az, hogy a megnyomorított magyar zsidó-ság jobb sorsát, megfelelőbb életfeltételét biztosítsák, — mennyiben felelt meg céljaik-nak, szükségleteiknek, kívánál-maiknak. Mi mindig azt néz-tük, hogy a bajával, gondjával

elébünk álló, zsidó e, nem pe-dig azt, hogy az illető milyen párthoz tartozik. Azt is felhoz-ták ellenünk, hogy autokrata vezetősége van a Hitközségnek. Tancul hívom cionista alkal-mazatainkat, akik a legzavar-talanabbul végezhetnék munká-jukat, zavartalanabbul, mint a saját szervezeteikben. Azok el-len, akik a rombolást akarják szolgálni, minden erőnket szem-be fogjuk szegezni és mindent elkövetünk, hogy ez a szellem ne érvényesülhessen.

Nagy érdeklődéssel kísért be-szédét így fejezte be Stöckler elnök:

— Rövid pár héten belül meglesznek a hitközségi válasza-tások. Álljanak mellénk. Lehe-ten szemük előtt az a tisz-tességes, becsületes munka, amit végeztünk és amit végezni akarunk, ha a fővárosi zsidóság bizalma felénk fog fordulni. (Viharos éljenzés, erőteljes taps.)

Dr. FÖLDES ISTVÁN

elnökhelyettes következő szó-lásra.

Van-e tárgyi alapja annak az ellenséges propagandának, amely megbontja a maradék magyar zsidóságnak az egysé-gét? Fel kell vetnünk ösztön és nyíltan a kérdést, vannak-e egyáltalán ellentétek? S ha tárgyalások akarunk lenni, be kell vallanunk; nincsenek. S nincs megindokolva a cionis-ták kiválása sem, mert mint minden zsidónak természetesen nekik is joguk van ellenőrizni a hitközség munkáját, annál is inkább, mert a legfontosabb osztályok cionista kezekben vannak. Éppen ezért a Hitköz-ség nem is vételtelt a cioniz-mus gondolata ellen s ez a jövőre vonatkozóan sincs szán-dékában. Ennek tudatában, arra az elhatározásra kellett jutnunk, hogy összefogjuk a maradék zsidóságot. A hazai zsidóság bizonyos szempontból két részre osztható: az egyik része itt akar maradni; a másik része ki akar vándorolni. Poli-tikai szempontból azonban összeférhetetlen magatartás az, hogy aki készen áll a kíván-dótlásra, közben az itt mara-dók dolgát is intézni akarja.

Sok olyan ember jelentkezett most a zsidó közösségekben, aki soha a zsidóságot nem dolgo-zott. Ezek nem ismerhetik a neológ hitközségnek a szerve-zetét, feladatát és nehézségeit.

Vádakat hangoztatnak a hit-község mai vezetősége ellen. Kérdezi: mit vételtünk a zsidó közösség ellen? Talán azt, hogy megvalósítottuk a leg-demokratikusabb választójogot? A cionistáknak képviseletükön keresztül módjuk volt kritikát gyakorolni a hitközség mun-kája felett. A hitközség mai vezetősége a cionista előjárók-kal együtt dolgozott.

Vissza kell utasítani azokat a rosszindulatú kritikákat is, amelyek az Országos Irodát érték. Az Országos Iroda In-terjú Bizottsága gerince a vi-déki neológ hitközségeknek. Ez a szerv építette fel a vidéki templomokat és iskolákat. Eb-ben a szervben is dolgoznak cionisták. Ami pedig a szemé-lyi ellentétekkel illeti, erről mai még nem is lehet beszélni. Ki tudja azt előre, hogy a hat-van ezer pesti zsidó kit fog megválasztani? Jósolni nem lehet. Nem a program, ha-nem a cselekedet számít. Nem hivalkozik a mult érdemeire, ha a zsidó közösség értékei az elvégzett munkát, az urnák-nál majd állást fog foglalni. Mind-annyian Cion gondolatának szolgái vagyunk. Hitet teszünk a demokrácia mellett, a féltelen-nélküli élet mellett, de min-denkinél tudnia kell azt, hogy ezt csak a munkáspártok biz-tosíthatják. (Nagy taps. Élénk helyeslés.)

Dr. BRÓDY ERNŐ

felszólalásában ezeket fejte-gelte:

— Stöckler Lajos elnök és Földes István alelnök beszédé-nek minden szavát aláírom és magamévá teszem. Földes azt mondta, nem tudja ki lesz a Hitközség elnöke. Tudni nem lehet, de óhajtni lehet. Ha nem is tudjuk, de azt akar-juk... (Felkiáltások: Éljen Stöckler!) A rémuralom után azt hitük, hogy nem lesz többé

zsidókérdés, elkövetkezik az emberiség tiszta korszaka. Fájdalom, ez nem vált valóra. Az antiszemitizmussal új re-rtételek vannak; emlékezzünk csak a közelmúltban történt olyan fájdalmas eseményekre. Betört az az összekövés. Amikor ezek le akarják dőlni az ifjú köztársaságot, új életre akarják hívni a régi világot, amelyben egyiknek jutott a szabadság, a másiknak az el-

nyomatás. Mi nem akarjuk a régi világot. Ezért határoztuk el, hogy csatlakozunk azokhoz, akik az új világ építői. Nekünk egység, béke, munka kell. (Éljenzés.) Nincsen pártérdek, személyi érdek, magánérdek, nincsen külön érdek. Egy érdek van csak, a zsidóság kelte. (Éljenzés, taps.) Azt akarjuk elérni, hogy a zsidók emberi egyenjogúságának törvénye megvalósuljon és életbelépjen az egész világon. A demokrácia a zsidóságnak egyetlen életformája, létérdeke és életlehetősége. (Taps.) A demokrácia alapvető kelléke a jogegyenlőség, ami a zsidóságnak úgy kell, mint tudónak a levegő, a halnak a víz; enélkül elpusztulunk.

Magyarország már megalkotta a jogegyenlőségről szóló törvényt, kihirdette az emberi jogokat. Nem elég a jog a papíron, a jog az életben kell, élő valóságnak kell lennie. Népi panaszjogot kell alkotni egy független alkotmánybíróhoz, amely igazságot szolgáltat. Ez a panaszjog terjedjen ki a zsidóságra is.

Óriási feladatok előtt állunk. A világ zsidóságával kell kapcsolatot teremteni és fenntartani. A másik feladat az ország zsidóságával való összeköttetés. A vidéki zsidóság nagyrészt kizsárolt, érvénytelen, nekünk kötelességünk juttatni, nekünk gyümölcseit gyakorolni feleltük. Nem hatalmaskodni, hanem atyai támogatást adni. En kivéve magunkat a vidéki zsidóság érvénytelenek. Szociális téren óriási feladat előtt állunk, hiszen minden családban vannak fizikailag, lelkiileg lötközött emberek. Itt vannak a kulturális, a jogi, a nemzetközi jogi feladatok és itt vannak az örökségek nélküli örökségek és az örökség nélküli örökségek. Azért kell az egység, azért kellene a specializáció, hogy a zsidó közösség életben mindenkinek segítségét adhassunk.

Ellenfeleink: a cionisták, a palesztinai zsidó államot akarják megvalósítani. Nagyon helyes. Mindenkül ezt akarja. Ezzel azonban nem kell külön pártot alakítani, mert hiszen mi is ezt akarjuk. Ezt nem ill foglalkozni, eldönteni, ebbe a kérdésbe a csapás is beleszól, az angol „csapás”, az amerikai „csapás”, az arab „csapás”. Mi a palesztinai zsidóság mellett állunk, de közvetlenül igen keveset tehetünk a probléma megoldása érdekében. Azok, akik itt élnek, biztosítani akarják a saját megélhetési lehetőségeiket, boldogulásukat. A pesti zsidóságnak nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy jól boldoguljon maga a maga vezetője. Ez a zsidóság reaktivitási vitalitást mutatott. Talpraállította a várost, mondhatnánk az országot, most jönni kell állítani magukat. Felkértem őket, hogy állítsák is magukat talpra. Az elcsúsztatott, beteg-

ket, ifjakat, szegényeket, öregeket, azoknak kell talpraállítani, akik a közösség vezetői. Felhívom a nőket, hogy ajánlják fel a pártirodának ötletes munkájukat, mert női leleményességre, női ügyességre, női öltetire, találékonyságra van szükség. Mi pedig megyünk a jogegyenlőség és szabadság felé, afelé a helyzet felé, amely nem ismert mást, mint szabad embert a szabad hazában. (Éljenzés, taps.)

Dr. VÁRADI JENŐ

a VI. és VII. kerületi szavazók nevében tett hittel az egység gondolata mellett. Furesének találja, hogy míg kevés idővel ezelőtt ugyancsak a helyről a béke szűkségességét hangsúlyozta, most kénytelen harcot hirdetni a cionisták ellen. Ellenében a párt általános felfogásával egyetérten, hogy igenis mely elvi elhatározás választják el egymástól a két pártot. Állja, hogy a cionista vezetők maguk folytatnák anticionista politikát. (Nagy taps.)

Dr. SZEIFERT GÉZA

fájlja, hogy harcot kell hirdetni a zsidó egység érdekében. Nem sok idő telt el azóta, hogy a fasiszták ebbe a színházba gyűjtötték össze a budapesti

zsidóságot. Nem gondolta annak idején senki, hogy a zsidóság egységét önző egyéni érdekekből igyekeznek majd megzavarni egyesek. A „Zsidó Egység” pártja programjának összeállításakor különböző érdekeket kellett összehangba hozni. Ennek megfelelően nemcsak a magyar, hanem az egész világ zsidóságának egységét hirdetik, szükségesnek találják a zsidó állam megteremtését, de hirdetik azt is, hogy a galut zsidóságot csak a demokrácia megerősítése mentheti meg. Ez a hármasság adja meg a párt célkitűzéseit. A cionista röpiratok vádjával foglalkozva, kijelentette, hogy az egész nem egyéb, mint demagógia. A választóknak, akik a jövő zsidó életéről döntenek, gondolniuk kell arra, hogy kik építették ujja a magyar zsidóságot és ha ezt megteszik, nem kétséges, hogy mire fogják szavazataikat adni. (Élénk taps.)

FRISCHMANN EDGAR

A zsidó ifjuságnak a kötelessége a zsidó egység támogatása. Nem szabad a torzalkodás szellemét megerősíteni. A volt zsidó munkaszolgálatosok tudják azt, hogy csak a zsidó egység az, amely megmentheti a zsidóságot a máshoz hasonló tragédiák bekövetkeztétől.

DOMONKOS MIKSA

a Pesti Izraelita Hittközség ügyvezetője emelkedett ezután szólamra. Már magával a gyűlés résztvevőinek megszólításával is sikere volt, mert így kezdte:

— Kedves hiteltársaim! (Derűtlenség, taps.) Azt kérdezhetik: milyen joggal szólal fel az, akinek csak az a szerepe, hogy dolgozzék? Válaszom erre az, hogy éppen a munka joga, a magam és dolgozó társaim nevében. Ma néhány igen kedves vendégem volt. Azok a kitűnő pozitív cionisták, akik azt kívánják, amit minden tisztességes zsidó ember kíván, hogy legyen béke a maradék zsidóság táborában. — kerestek fel. Azt kérték, hogy a választási agitáció során kölcsönösen ne vessék el a szót. Ha ezt a kívánságot meg is valósítjuk, nem volna tisztességes, nem volna férfias, ha ilyen közdelemben szint nem vallanánk. Itt rápedigülni dobáltak a magashól és a szennedélyeket fel akarták kavarni. Ilyen magashól jött „küldeményeket” már láttunk légiaként és repeszdarabok formájában. Részünk volt a nyilasok üldözéseiben is. Mivel mi nem fél-

tünk se a légiakéntől, se a nyilasoktól, helyünkön maradtunk. Most ugyanazt mondom, mint akkor. Semmiféle fasiszta támadástól megijedni nem fogunk! (Éljenzés.) Vallom, hogy a cionizmusnak éppen olyan hűséges katonái vagyunk márkázás nélkül is, mint bárki más.

— Az egykori asszimiláció azért volt olyan súlyos tévedés, mert szaladtunk a kocsit után, amely nem akart bennünket felvenni. Kérdem, helyese-e, becsületese-e az, hogyha a cionisták fent ülnek a szekéren, azért, mert mi nem vagyunk azok, bennünket a szekérről ledobni kívánjanak? (Felkiáltások: Nem, egyáltalán nem!) Azért mert valaki Érsekújváron kitűnő ember volt, mert Miskolcon fűszerkereskedőként működött, mert Kisvárdán élt, még nem ismerheti a Pesti Hittközség belső életét, strukturáját és nem is dirigálhat bennünket. (Helyeslés.)

— Amikor ismételt hang-súlyozom, hogy nagyrabecsüléssel viseltetünk cionista barátaink iránt, meg kell mondanom, hogy mi, pro-cionisták vagyunk, nem anticionisták, még

kevésbé reakcionisták! (Derűtlenség, helyeslés.) Izrael maradvékának békét akarunk, békét követelünk. A rendbontók vegyék tudomásul, hogy Magyarországon demokrácia van. A demokráciának van a többi között egy kalapácsos embere és ez a kalapácsos ember lesújt mindazokra, akik szembekeverülnek vele. Vegyék tudomásul, hogyha valaki minket követ dob meg, nem fogjuk kenyérrel viaszadni. Mi is pöröllyel fogunk válaszolni. (Általános helyeslés, éljenzés és taps.)

A nagygyűlés Domonkos Miksa e zárószavával véget ért.

Felhívás

Közljük hiteltársainkkal, hogy a Wiener Szentegyháztól megérkezett azon elhunyt hiteltársaink névjegyzéke, kik a deportáció alatt a wicai központi zsidó temetőben hamítottak el.

Kérjük, azért mindazokat kik erre vonatkozólag bővebb tájékoztatást kívánnak, hogy ehhez a kérsükkel alant Szervezethez fordulni, sziveskedjenek.

Tiszántúli Zsidók Központi Szervezete,

Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-utca 26. sz.

Viki vagyok.

AFINOM HOLMIK JÓL HABZÓ, FOLY. KÖNY. MÓ. ÖSZERE. A GONDJAIMRA BIZOTT HOLMIKKAL KIMÉLETESE. BANNOK. ÖRÖM VELEM MÓRNI. A SELEM, GYAFJU, KÖTÖTT. HOLMIK MNTHA MOST KERÜLTEK VOLNA KI AZ ÜZLETBŐL. A MOSÓVIZBEN NINCSENEK CSOMÓK. ALIG KELL OBLITENI. NEM MAFAD SZENNYGYÖRÜ. A MOSÓEDENYBEN. KUTVIZBEN ÉS HIDGVIZBEN IS KIÖNÖN HABZOM ÉS TISZTITOK.

Kapható
tiszter- és szaküzletekben.
Forgalomba hozza: Sidolct.
Telefon: 290-620

Női- és férfiszövet-különlégességek szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-102

„A péti karnevál“ — a kalocsai Népbiróság előtt

Néhány hónappal ezelőtt Sós Endre A péti karnevál címmel cikket írt az Uj Élet hasábjain Vasche József volt munkásszázadparancsnok és bácskai ex-jegyző szadisztiikus magatartásáról és viselt dolgairól.

Múlt hét szerdáján a cikk anyaga „lejárásodott” a kalocsai népbiróság előtt, amely reggeltől estig tartó főtárgyaláson, derített fényt Vasche József eszekekedeteire.

Kiderült, hogy mindaz, amivel vádolták — igaz. Hét tanu és rengeteg jegyzőkönyv bizonyította a vád alaposágát. Sőt, újabb és újabb adatok kerültek felszínre.

Hét tanu jelent meg a kalocsai Népbiróság előtt. Budapestről, Ceglédre, Kaposvárról, Szegedről jöttek.

Csak heten voltak. De száz és száz munkaszolgálatost képviseltek. Azokat a bajtársakat, akiket Vasche József színtelenül „juttatott a németek kezére”. Azokat a bajtársakat, akiket Vasche József halálra éhezettelt és halálosan megrúgott, összevert. Az a hét ember, aki Kalocsára érkezett, hogy elmondja az eseményeket a 101/304-es és a 701/XXXIX-es munkásszázadok halálját is segítette.

Az első meglepetés az volt, hogy Vasche Józsefet nem jegyzőkönyv hozták a tárgyalóterembe.

Vasche József vígan sétálgatott a folyosón. Nagyként nevetett. Elparolásgatott a törvénytörő emberekkel, az arra járó ügyvédekkel. Egy törvénytörő bíró meleg barátsággal köszöntötte.

Második meglepetésül az szolgált, hogy a kalocsai „uri világ”, ugylá szik, maradéktalanul befogadta, egyenjogú tagjának ismerte el az alapjában véve tömeggyilkossággal, de legalábbis tömeggyilkossági bűnrészességgel vádolt Vasche Józsefet.

Egy katolikus pap ismerőse is megjelent a tárgyaláson.

Hiába, még ma is előny bizonyos rétegekben, ha valaki egyszer jegyző volt a Bácskában!

— Ne lepődjenek meg, hogy Vasche József szabadon van! — mondja a helybéli kommunista párt egyik tagja. — Kalocsán van, merem állítani, az ország legnagyobb népbirósághoz. Még a NOT is elég enyhének találta a kalocsai ítéletek túlnyomó többségét. Alig-alig változtatott meg egyetlen...

Megkezdődött a tárgyalás. Dr. Lakatos István vezető-bíró kétségtelenül komoly rutinnal „valiatta” a tanukat. A népbírák kevés kérdést adtak fel. Csak az egyik, poszszakállas népbíró igyekezett lehetőleg mentő kérdéseket feltenni. Polton azt kérdezte: „Ugye, parancsra eszekekedte ez Vasche?” Négy-szer-öt-szer is megismételte a kérdést. Ez a poszszakállas népbíró, mint halljuk, a Nemzeti pártszállást kiküldötte.

A fiatal dr. Siklósi István népbírósz kitérően ismeri az anyagot. Kívülről tudja a rendőrségi és egyéb jegyzőkönyveket.

A védői emelvényen dr. Thury István ül. Az ügyvéd „zsinóros magyart” visel. Egy kommunista funkcionárius oda-szól hozzánk:

— Ugye, olyan „csodaszarvas” ruhája van? Imrédék viseltek ilyen fajta díszes zsinóros ruhát...

Sós Endre, az első tanu, részletesen elmondja „a péti karnevált”. Hogyan vette el Vasche József a munkaszolgálatosok kétélű helmjait? Hogyan rakalta azokat koscsiba, hogy elvigye a kibomláztolt németeknek? Hogyan adott — röhögve és karneválnak tekintve az egészet — kis cipőt a nagylábu zsidóknak és felvehetetlenül szűk kabátot a nagytermetűeknek? Hogyan fagyott meg a „lemeztelenített” munkaszolgálatosok a télen? ... Aztán az éhség-szenvedésekről beszél. Majd az éjjeli munkáról. Vasche József éjjel is dolgoztatta a munkaszolgálatosokat. Volt olyan nap, hogy az éhségtől szédülő emberek 29 órát is dolgoztak.

Pischer László arról beszél, hogy miképp ültette-verte Vasche a zsidókat. Állandóan gumibottal járkált... Simonyi László elmondja, hogy Vasche József önmagának és családjának tartotta meg a legjobb falatokat. Az éhező munkaszolgálatosok lekvárja, sajta, szalonnája Vasche József magánraktárába vándorolt... Hoffmann Ernő is Vasche József brutalitásáról vall.

Ekkor feláll a népbírósz és indítványozza a vádlott letartóztatását. A publikum néhány tagja morog. Biztosan azt morogja, hogy „talán mégsem való-e egy volt jegyzőnek és a kalocsai ur-társaság egyik tagjának a börtön”. Pedig a négy tanuvallemásból már látni lehet, hogy Vasche József alighanem hosszabb időt tölt majd a rácsok mögött.

A bíróság visszavonul. Tizenöt perc tanácskozás. Aztán az elnök kihirdeti, hogy Vasche Józsefet az érdemleges döntésig is letartóztatásba helyezik,

mert a várható büntetés miatt tartani lehet székését.

Jász Endre tanuvallemásából meg tudjuk, hogy Vasche József Bodajkon úgy összeverte az amuggis betegekedő Bertalan Imre munkaszolgálatost, Fertőrákoson pedig Ákos József munkaszolgálatost, hogy azok a verést-rúgást követő napon elköltöztek az élők világából.

Friedmann Géza elmondja, hogy Vasche József Komárom-Csöpusztán 27 beteget — köröz helyett — a nyilasokhoz küldött. A nyilasok le is puffantották őket a Duna parján. Csak egy menekült meg közülük, aki úgy tett, mintha elhalált volna és behullott a Duna jeges vizébe. Onnan sikerült kihozni.

Az elnök kérdéseire Vasche József mindig ugyanazt feleli: — Nem emlékszem... Nem emlékszem...

Sem Pétfürdőre, sem Fertőrákosra, sem Bodajkra, sem Komárom-Csöpusztára nem emlékszik. Egyszer ezt mondja:

— Több munkaszolgálatos bánatalmazásával vádolnak, mint amennyi összesen volt! Ez a mondat kétszertesen emlékeztet arra a „bizonyos” mondatra, amit a reakció suttogó propagandája terjeszt: „Több zsidó jött vissza, mint amennyi elment!”

A munkaszolgálatosok valómásai után felolvassák az egyik keret-íagnak, Jáger hadapród-örömszernak Szegeden felvett vallomását. Csak úgy repülnek a vádák... Utólte-verte a munkaszolgálatosokat. Nem tudtuk visszatartani... Szándékosan szörnyű szállást adott nekik. Bocsett az eső... Eltepte a zsidók leveleit. Megtartotta a zsidók csomagjait... Szadista volt...

Hát ehhez mit szól, Vasche? Ezt nem a zsidók mondják magára, hanem egy keret-társa — teszi fel a kérdést dr. László István elnök.

— Azért vall így, mert zsidó a felesége — hangzik Vasche válasza.

Az iratokból kiderül, hogy Vasche József volksbundistának vallotta magát „baráti” körben és azzal büszkélkedett, hogy „Oberscharführer”-rangot viselt az SS ben.

A tárgyalást szerdán este félhízkor félbeszakították. Amikor a pesti tanúk lementek kocsijukhoz, a terem „uri aranyifjúság”-nak egyik tagja a lépcsőházban utánuk szól:

— Remélem, Jeruzsálemba mennek, ahonnan jöttek!

Ez is hozzátartozik Kalocsához... Ez is Kalocsa — 1947. Dr. Thury István védő többek között a következőket mondotta védőbeszédében:

— Az elhangzott vallomások a zsidók bosszuját jelentik keresztény volt parancsnokokkal szemben.

Az elnök elfelejtette rendőrségszolgálati...

A kalocsai Népbiróság csütörtökön, mint halljuk, hatévi fegyházra ítélte Vasche Józsefet.

K. L.

ELFESTETT BETEG HAJÁT

speciális eljárással gyógyítja

RENCZES hajfestőmester
VI. Csengery-utca 84.

Kivándorlók!

Használt és új

Hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

Weil Népszínház-26
utca 26

Telefon hívó: 136—816

Gyógynövény- exportvállalat

keres 30-40 év körüli, gyakorlott

irodavezetőt

„Mérlegképos” jellegre TENZER-bírdetője, SZERVITA-TÉR 8. sz.

H. ALTMANN

orth. kóser

PENZIOJA

GÖRÜMBÜLY-TAPOLCÁN

megnyit

Munkácsy-u. 6. Telefon: 11.

Esküvői megrendeléseket

vállalunk

ÜZEM ÜZLET HELYISÉGET

FELLNER KÖZVETÍT

SENT ISTVÁN-KÖRUT 30.

(Marx-térnél Telefon: 120—792)

TALESZ, TIFILN

mezusa, eleesz, megile és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS. Járzejtátala készítését vállalom. UNGAR MÖR. Király-utca 17., kapu alatt vagy 1. emelet 4.

Az újságírás hőse

Irta: SÓS ENDRE

I.

A nürnbergi per aktáiból, amelyek teljes egészükben csak most kerülnek a nyilvánosság elé, feltárulnak Berthold Jacob kétszeres elhurcoltatásának és hősi halálának külsőszíntéri is. Kurt Geissler, a hírhedt Gestapo-ügynök, részletes vallomást tett az előkészítő eljárás során dr. Robert M. W. Kempner amerikai ügyész előtt...

II.

De előbb beszéljünk Berthold Jacob-ról, a modern német sajtónak erről a rettenetesen lovagjáról, akitől generálisok és diplomaták remegtek, de aki nem félt senkitől!

Berthold Jacob az úgynevezett „Ossietyk-kör”-hez tartozott, azokhoz a pártoktól független társadalomkritikusokhoz és harcos pacifistákhoz, akik az 1920-as években és az 1930-as észteendő elején olyan elkeseredett küzdelmet vívtak a weimari Németország demokratizálásáért és demilitarizálásáért.

Berthold Jacob és társai nem a hitlerizmus idején ismertek meg a börtönnel. Már a weimari köztársaság közel másfél évtizedében is sokat „hüsiáltak” rács mögött — a reakciós tábornokok és reakciós bírák jóvoltából.

Ők leplezték le szinte hétről-hétre a Weltbühne és más folyóiratok hasábjain a titkos fegyverkezést, a háborús készülődéseket, az ellenforradalmi manővereket és a rettenetes korrupciót.

Ők mutattak rá elsőnek arra, hogy a német nagypénz pénzeli a felforgató szervezeteiket.

III.

Berthold Jacob, aki ellen a generálisok már a weimari korszakban is hadjáratot indítottak, a hitlerizmus hatalomra jutása után külföldre jutott.

Párisban telepedett le és — mivel a német néphez többé nem szűnhatót — igyekezett felrázni Európa demokráciáját. Figyelmeztette őket, hogy legyenek résen, mert az emberbőrbe bujt fenékvad, aki eddig csak Németországot döntötte rabságba, rövidesen Európa meghódítására készül. Adatokkal támasztotta alá cikkei. Ezeket az adatokat Németországban élő antinácisták kapta...

IV.

A Gestapo egyik ügynöke megbízást kapott feltelesen, hogy próbáljon Berthold Jacob bizalmába férkőzni és csalja a kelemetlen újságírókat a svájci-német határra. Onnan azután Németországba hurcolták.

Berthold Jacob, akit százfokosra hevített az „ügy” iránti lelkesedés, „beugrott”. Elment a svájci-német határra.

Es... Ami ekkor történt, azt mondja el Kurt Geissler-nek a nürnbergi per során ismertetett tanuvallomással

V.

„Ez volt az első eset — mondotta Kurt Geissler —, amikor külföldről kellett valakit Németországba vinni. A Gestapo III. osztálya, a „kémelhárító”, utasítást adott, hogy a svájci-német-határra csalt Berthold Jacob zsidó emigránst minden módon Németországba szálítsuk. Berthold Jacob, úgy látszik gyantát fogott és nem volt hajlandó a halál egy lakatlan vidékére jönni. A civilruhás, autós Gestapo-emberek kénytelenek voltak őt egy határmenti városka főutcáján megragadni. A rebogó autó nem mert megállni a határon. Ugy száguldott át, hogy a vámsorompót is eltörte.”

VI.

Az 1935-ös emberrablás nyomán világbotrány támadt. Svájc, amelyet még nem féltelítették meg a náci, energikusan tiltakozott.

A svájci-német diplomáciai viszony majdnem megszakadt. Svájc követelte az elhurcolt újságíró visszaadását.

VII.

A Harmadik Birodalomnak szüksége volt a svájci piacra. Voltak árúk, amelyeket máshonnan nem tudott megszerezni.

Berthold Jacob visszakérült Svájcba.

A németek visszaadták. A hivatalos kommuniké megállapította, hogy — alárendelt közegek lútkapásáról volt szó.

VIII.

1942-ben Berthold Jacob Portugáliában élt. Onnan tájékozta az amerikai lapokat. Onnan figyelmeztette a füst már nemcsak Európát, hanem a világot a fasiszta veszedelemre.

Megírta, hogy Hitlerrel nem lehet „kiegyezni”. A fasiszták ki kell irtani.

A Luftfahrtministerium-ban ezékelő kémszervezet, amely Göring legfőbb vezetése alá tartozott, elhatározta, hogy másodízben is elrabolja. De most már úgy, hogy senkire tudjon ráta és Berthold Jacob-et ne kelljen visszadni...

IX.

Berthold Jacob egy napon eltűnt Portugáliából. „Egyelőre a föld. Semmiféle nyom sem maradt.”

Könyvekről és könyvekből

Irta: SZILÁGYI GÉZA

I.

Jóslani szerettek fiatal írók első műveiből. Minden jóslás súlyos kockázattal járó vállalkozás. Könnyen ráfizet az ember. (De mire nem fizet rá? Az egész életre is legvégül csúnyán ráfizet, esetleg bármilyen szép volt is, ráfizet az olykor hasznos, áldásos, megváltó, de sohasem szép halálért!) Sokszor jósltam fiatalok zsongóiból: vagy magamnak, vagy a hivatásos bíráló-jós kalandos és kissé sarlatán szerepében nyilvánosan a nyilvánosságunk is. Erről a talán beteges szokásomról még ma sem tudok letenni. Megjóslni igyekszem, hogy tévva kísérletezésekből, bizonytalan kezdetekből, düllögöző nekilendülésekből, kusza töredékekből mi lehet bizonyos idő múlva, „hat-tíz esztendő leellen?” A kísérlet eredményt nemzhet-e, a kezdet folytatással izmosodhat-e, a nekilendülés célhoz vagy legalább cél felé vihet-e, a töredékek mozaik-kövei valamilyen értelmes egészzé állhatnak-e össze belátható jövőben? (Ez a jóslás, esküszöm, van olyan hátérinccel, bizsergőn izgalmas, mint — halandul ifjú években megpróbáltam Ostendében és Monte Carloban a bakaszal és a roulette-gép szívtelen véletlenségeire való

radt utána. Csak barátai sejtették, hogy valószínűleg újabb emberrablás áldozata lett.

Most már tudjuk, hogy a náci-ügynökök a fasiszta Spanyolországban, a megszállt Franciaországban és Belgiumban keresztül Németországba hurcolták.

X.

Berthold Jacob, hősi halált halt a mérhetetlen kínzások következtében a berlini Alexander-Platz Gestapo-börtönben.

De emléke örökké él!

Az újságírás hőseinek közé tartozott. Életével tett pécséket azokra az eszmékre, amelyeket hirdetett.

Iseikedés izgalma! Sokszor és sokat jóslgattam már, hogy a káoszról, amely ifjú szerzők első könyveiből ködösödött rám, valamilyen csillag fog-e kilygni. Nietzsche-nek ugyanis túlzott optimizmus-füffötte azt a mámorosan babonás hitét, hogy a káosz mindenkor fényes csillagnak a termékeny szülője. A káosz nem egyszerű, megsejtető, minden csillagváró jóslást, nem hajlandó szűk és mokaeset megeriad meddő káoszunk.

II.

A Munkaszolgálatosok Szövetségének Felsőmagyarországi Csoportja irodalmi mecenásnak csapott fel. Miskolcon esiknek kötetbe kiadta Frank Erzsébetnek 365 nap (1944-45) című verses naplóját, deportálásának szörnyű utját, amely pekeli állomásokon, a miskolci téglagyáron, Auschwitzon, Plaszow-Krakón, Mauthausenben át végül mégsem az ekerületellenek látzó pusztulásba, hanem a megmenekülő szabaddalba vitt Zoltán Béla írt előszó ehhez a naplójához. „Ez a vers-kötet nem fantázia és nem vízió: rettenetes valóság és mélységes költészet.” Hogy költészet, azt Zoltán, aki kitűnő verseket írt és tévedhetetlenül ért a versekhez, csatlakozva nem az elegszemű bíráló, hanem a győzelmese soralközösségre visszaemlékező hajlárnak tulajdonosan elnéző jóindulata mondhatja. A szerző szenvedése véres és könnyes igazság volt. Mire azonban — nem tudni miért — dallanlatlan, nyitorgó, fűlértő rimakkal súlyosbított alexandrinusokba írta élményeit, (Arany János is írt alexandrinusokat) bántóan, untatóan ellapcsodott ez a költészetlenül „szintiszta” igazság. A türelmét megfeszítő olvasó eleped egy költői kópért, egy félig-meddig üde hasonlatért, de szemjén kell halnia, miközben végigkibúldik a szenvedésnek ezen a szárazon prózai 84 oldalas leírásán. Azt írja a szerző, nyilván mentse-

Duff Cooper: DÁVID

Minden szónál többet mond a szerző ajánlása:

Ajánlom ezt a könyvet a zsidó népnek. Neki köszönheti a világ a Ó- és Újszövetséget és még sok egyebet a szépség és tudás birodalmából. Az emberiség mindenért amit kapott hálátansággal fizetett.

Ára Kötve Ft 85.—

Kizárólag előfizetőinknek 10 % engedmény

Megrendelhető: UJ ÉLET kiadóhivatalában
Budapest, VII. Sip utca 12.

gúl, hogy drágán megszenvedett munkájának minden egyes szaváért. Ezt nem tagadom, csakhogy kár volt, hogy munkájával megszenvedett a most még a kisigényű olvasóját is. Frank Erzsébetnek, az embernek, kijár a legnagyobb részrétünk. Az író Frank Erzsébetnek azonban — lovagiatlan nyersséggel ki kell mondanom — a legkisebb elismerés sem juthat. Tévedést kizáróan megjósolhatom: költő sosem lesz belőle. Ezt így megírom erkölcsi kötelezettségem, mert, sajnos, sokan vannak a Frank Erzsébetek — nők, férfiak egyaránt — akik teljesen megelégednek arról, hogy nemcsak a szenvedés szent, hanem a költészet is. Tanulják meg, hogy a legigazabb, a tisztelőre legnagyobb szenvedés sem jogosít fel bárkit is arra, hogy szentségörösz kövessen el a költészet ellen!

III.

„Hajnaltól hajnatig” címet adta Várnai András Egerben megjelent 16 oldalas költői elbeszéléseknek, amelyet ama bajtársai és bajtársai emlékének szentel, akik nem tértek vissza. Ez a 32 nyolc-soros strófa, (noha ügyellenül egymáshoz főrekl sorai ritmus-talánok, rímek pedig csak nagyritkán, szinte tévedésből esengenek össze), mégis helyet kényszerít ki magának emlékeztetünkben. A vázlatosca, amelyet versesnek képzelt az írója, a világvihar közepette egy kárpáti völgyben elvélel-lekedő szerelmi epizódot remélt elénk. Ez a tragikus idill — női szereplője illas katonáktól meggyalázott, egy halott kalona rongyos ruhájába bujt szövevény-leánya, férfi-szereplője kínoktól majdnem agyonmárt testű és lelki, de tisztaszívűnek maradt bujdosó — nem tart tovább 24 óránál, hajnaltól-hajnatig, mert hirtelen véget vet neki, szörnyű csattanóul, egy durva fegyvergyilkos dörmögése, a szerelmi műdó mámorából a halál örök mámoratagságába szédítve az áldozati leányt. Ez bizony élmélyítő giccs is lehetett volna, de, a szerző érdeméből, nem az lett, hanem, néhai Gregus Ágost híres ballada-definiójának valamelyes módosításával, tragédia, de nem dalban, mint a finomizkú esztétikus mondta, hanem dallamtalanságban elbeszélve. Várnai nem költő, csak nagyon gyöngéd költői lélek. Ennek a deportálásban súlyosan megsebzett léleknek kissé elhomályosodott tükrében a belső és külső világ egy-egy finom jelenségének nem egészen tisztá körvonalai villannak meg. Játékos kedvű műtörténészek fölvetették azt a tréfás kérdést, mi lett volna Ráffelből, ha kéz nélkül születik? Talán valami Várnai Andrástól. Költői anyag kővályog benne, megszállás formáiban. Még érzéssel verte meg végzete, de a meg-

váltó kifejezés nem adott neki. Lesz-e, lehet-e belőle technikaiak akár csak túlhelyesen felszerelt költő? Nem, hiszek annak a csodának lehetőségében, hogy kéz nélkül született művészek keze nőhesen, tehát biztató jóslásra nincs.

esen bátorságom. Várnait csak azzal vigasztalhatom — ha egyáltalában vigaszra szorul — hogy költői elbeszéléscélje tökéletlen ugyan, de kétség-telenül érdekesen, egyénien, ugyyszólván rokonszenvesen tökéletlen.

Egy félrevezető falragasz

A fővárosi utcák falain néhány nap óta az alábbi szövegű falragaszok jelentek meg:

A MAGYAR EVANGÉLIUMI EGYHÁZAK „JÓ PÁSZTOR” MISSZIÓ ALAPITVÁNYA
Budapest, V., Géza u. 1. II. 3.
Telefon: 129-674.

A MAGYAR SZENTKERESZT EGYESÜLET
Budapest,
VIII., Múzeum-körút 10. I. 4.
Telefon: 139-454.

FELKÉRI

a származásuk miatt üldözést szenvedett katolikusokat (görögkatolikusokat) és protestánsokat (reformátusokat, evangé-

likusokat, baptistákat, metódistákat, szabad keresztényeket és az ehhez a csoporthoz tartozó görög keletieket), hogy az

ORSZÁGOS ZSIDÓ HELYREÁLLÍTÁSI ALAP-pal

kapcsolatos előkészítő munkálatok elvégzése végett jelenlegi pontos lakcímükkel és foglalkozásukat saját érdekükben a Budapest, 1947 május 11.

A Magyar Evangéliumi Egyházak „Jó Pásztor” Misszió Alapítványa

A Magyar Szent Kereszt Egyesület.

Kénytelenek vagyunk megállítani hogy a falragasz — előtünk egyelőre ismeretlen célzatossággal — félrevezető tartalmu. Az Országos Zsidó Helyreállítási Alap, amely egyébként még meg sem kezdte működését, azon célból létesült, hogy abból anyakidején a reászorult igényjogosultak kaphassanak kárpótlást. Már pedig a fentközött falragasz

vállalásuk szerint illetékes fenti szervvel sürgősen közöljék, de csak levelezőúton.

Kár ilyen pontatlan szövegezésű falragaszokkal zavarokat felidézni.

A bukaresti Jidisch színház

művészegyüttese június 3-tól minden este 8 órai kezdettel, vasárnap délután 5-kor is, tovább folytatja új műsorral sikeres vendégzereplését

a Józsefvárosi Színházban

Kálvária-tér 8. Külön színházi autóbusszjárat indul. Színi kerül: Az Ideális férj (Moise vi Krichste). Zenés vígjáték 3 felvonásban

Tűz-, betörés- és rabláselleni biztosítással

SZÖNYEGMEGÓVÁS!

Szönyegpermentesítés, mosás és javítás

MAGYAR VACUUM CLEANER

V., Kiss József (Visegrádi)-utca 62. Telefon: 260-564

Külön szállítmányozási osztály.

Külföldi és belföldi szállítások, bűntörbaktározás

SZINES BUTOR

dr. Schleifer, Nagymező-u. 53

Fizetési kedvezmény

SIREMLÉKEK EICHBAUM MÓR és FIAI

V., Rudolf-tér 3. (Margit-hídnál át Szombatán zárva

KERESEM

Galandauer Vilmost és Andort

szül. 1926—1927-ben Szászváron. Auschwitzból állítólag munkalágerbe kerültek. Aki tud valamit róluk, legyen szíves értesítse Pollák Sándort, Szászvár.

GYERMEKCIPO SPECIALISTA

LÉGRÁDI CIPÉSZMESTER

DOHÁNY-U. 10.

Uj kézikocsit honnan végy? Bajnok-utca 34.

Parókák, frizettek

HAJMUTEREM, Márta Valéria-utca 17. Lánchídnál.

KÜLÖNBELJÁRATU bulirozott szoba azonnali kiadó, Király-utca 15. III. em. 6. szám.

Széchenyi-hegyre 2 éves fiam mellé

intelligens gyermekszertető közepes korú izr. nőt felveszek. Telefon: 135-329. Hétfőtől 3-6-ig.

Üdüljön

Szabadsághegyen

ADA PANZIÓ XII., Mátyás király-u. 23. Tel.: 261-976. Napi panzió 30 forinttól.

Fiatal rőfös

divatárú segédet, kirakatrondozásban jártást azonnali beépítésre felveszek. Várnai József rőfös és divatárú úr-le. Berettyóújfalu.

SZOBA, rendes lakásban, szolid, foglalkozással bíró leánynak, Arany-utca 14. k. Cím: Páris-u. 5. 1. sz. szobájában.

Háztartási alkalmazottak

vakarításra, elhelyezkedésre ügyes nő. Cím: Síp-utca 15. Házfelügyelőnél.

BERGEN-BELSENEN elhunyt

feljuthatón gyermekem

Breszlauer Éva

emlékére felállított emléktábla ünnepélyes avatása június 8-án, vasárnap dé. 12 órakor lesz az órándai temetőben (Károlyi Bécsi-ú.), melyre barátainkat és ismerőseinket szeretettel meghívom. Breszlauer Artúrné, dr. Blau Hanna, Kálvária-72-es villám- és a budai Kossuth hídjánál.

MUNKACSI ERNŐ:

AKTUALIS KÉRDÉSEK

Mit követelünk Németországtól?

II. Gazdasági cikkelyek

12. §. (1) Németország kötelezi magát, hogy megfelelő összeget fizet jótételeként azokért a károkkért és szenvedésekért, amik üldözéseivel a náci rezsim alatt a zsidóknak okozott. Ez az összeg egy a 15 (2) cikkben szervezett testületre ruházandó. (Kizárólag zsidók által igazgatott vagyontömeg.)

(2) A célból, hogy részben jóvátegyék a zsidó népnek okozott azokat a veszteségeket, melyeket váltság, művészi, irodalmi és történelmi értékű tárgyak elpusztításával okoztak, Németország át fogja adni a 15 (2) §-ban leírt testületnek az összes hasonló tárgyakat, melyek jelenleg nemzsidó német köztintzmények birtokában vannak, ha ezt kérelmezik. (Ez azt jelenti, hogy a német muzeumokban őrzött zsidótárgyak régiségek az össz-zsidóság birtokába kerülnek.)

13. §. (1) Németország kötelezi magát, hogy a jelen szerződés hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül illeték- és adómentesen kártalanítja a zsidó egyéneket és közösségeket, valamint az olyan testületeket és társulatokat, melyek zsidó jellegűek, továbbá ezek örököseit és jogutódait minden kárért, veszteségért, büntetésért, illetékért, bírságért, melyet ezek 1933. január 30. óta szenvedtek, megkülönböztetés, jogkorlátozás, internálás, kényszermunka, erőszak és üldözés cselekményeinek következményeképpen.

(2) Németország kötelezi magát, hogy azt a vagyont, ami a náci párt és náci szervezetek és egyének vagyonának elkobzásából folyik be, visszatérítési és kártalanítási célokra használja olyan személyek javára, akik vagy személyes, vagy vagyoni sérelmet, vagy más kárt szenvedtek fajuk vagy vallásuk miatt.

14. §. (1) Németország haladéktalanul visszaszolgáltatja minden járulékkal együtt mindazokat a vagyontárgyakat, jogokat és érdekeltségeket, melyek ellenőrzése alatt voltak és amelyekre 1933. január 30. óta zárolási, elkobzási, ellenőrzési és bármilyen más intézkedéseket tettek. Ha a visszatérítés lehetetlen, ezekért teljes kártérítés adandó.

Zsidó egyének, zsidó hitközségek, vagy zsidó jellegű testületek és társulatok vagyona, joga és érdekeltségei, melyeket vissza kellene szolgáltatni vagy átruházni, vagy amelyért kártalanítást kellene fizetni bármelyik cikk értelmében, mert örökös nélkül maradtak és igény-

szükük 6 hónapon belül nem jelennek meg, átruházandó Németország vagy a Szövetséges Hatóságok által egy megfelelő zsidó testületre, mely a zsidók képviselője az egész világban, hogy ez a zsidó érdekek gondnokaként járjon el. Ez a testület az átruházott vagyont segélyezési célokra, valamint a náci és fasiszta üldözést túlélő zsidók állapotainak rehabilitációjára és letelepítésére használja fel. Ezt az átruházást a jelen szerződés hatálybalépésétől számított 12 hónapon belül kell végrehajtani. Semmilyen korlátozás vagy ellenőrzés nem gyakorolható Németország részéről a zsidó testület működése felé, különösen ami a vagyonnak Németországból való kivitelét illeti és Németország nem vehet ki adót, illetéket vagy bármilyen fajta levonást olyan vagyonra, melyet a testületre ruháznak vagy az ruház át másra.

16. §. (1) Azok a bíróságok, amelyek a cikkelyek bármelyikéből származó igényekkel foglalkoznak, a következők tagokból fognak állni: Egy, a szövetséges nemzetekhez tartozó bíróból, mint a bíróság elnöke, egy zsidó tagból és egy német bíróból. A törvényszékek elnökei megállapítják az eljárás általános és a bizonyítás szabályait. A törvényszékek felállítandók a jelen szerződés hatálybalépésétől számított 6 hónapon belül és teendőiket sürgősen végzik el.

(2) Zsidó egyének vagy közösségek vagy zsidó jellegű testületek és ezek vagyona mentesülnek mindenféle adó és kirovadás alól, melyeket készleteikre Németországban vagy másutt a Szövetséges vagy német hatóságok követelnek, abból a célból, hogy kielégüljenek bármilyen fajta háborúból folyó költséget vagy hogy fedezzék a megsejtő haderők költségeit, vagy abból a célból, hogy az Egyesült Nemzetek valamelyikének fizetendő jóvátételre fordítsák. Az az összeg, amit ily célokra már kifizettek, visszatérítendő.

(3) Zsidó egyének, valamint zsidó jellegű közösségek, testületek és társulatok vagyona, bárhol is legyen az — tekintet nélkül a tulajdonos állampolgárságára vagy lakóhelyére — nem használható fel jóvátétel fizetésére vagy a Szövetséges és Társult Hatalmaknak bármilyen háborúból folyó igényének kielégítésére, ama tény ellenére, hogy az ilyen vagyont ellenőrzés alá vették a Németország és a Szövetséges és Társult Hatalmak közötti háborús állapot folytán.

III. Végrehajtás és felügyelet

18. §. (1) Ez első és második részben foglalt intézkedések nemzetközi jelentőségű ügyek lévén, az Egyesült Nemzetek megfelelő szerveinek felügyelete alá tartoznak. A Szövetséges Hatóságoknak, azok szerveinek és nemzetközi testületeknek, melyek a jelen szerződés határozatainak végrehajtásával foglalkoznak, bíráskodási joguk van az érintett egyének és testületek kérésére minden olyan világban, mely első és második rész határozatainak értelmezésére és végrehajtására vonatkozik.

Németország kötelezi magát, hogy a fenti cikkelyekben lefektetett cikkeket törvényei közé iktalja, mint alkotmányjogának

egy részét és megfelelő törvényeket hoz, hogy a jelen szerződés határozatait végrehajtsák. Az ilyen törvényeket jóváhagyás céljából elő kell terjesztetni azoknál a Szövetséges Hatóságoknál, melyeket a jelen szerződés végrehajtásának felügyeletére állítottak fel. A jelen szerződésből kifolyólag beikelyezett törvényekről eltérő semmiféle változás nem engedhető meg a Szövetséges Hatóságok beleegyezése nélkül. Semmiféle más törvény, adminisztratív intézkedés, vagy bírói határozat nem lesz érvényes, ha ellenkezik a jelen szerződés határozataival, vagy annak alapján hozott törvényekkel.

A szombathelyi temetőben
június 8-án leplezik le a munkaszolgálatosok emlékművét

Szombathely, május 24.

Rosenberg Andor koponyalapú törés... Kántor Béla fagyás a lábon... Erdős Frigyes nagyfokú testi elgyengülés... Sark Andor elgyengülés... és így következnek sorra a listán: gyermekember és idős családapa, ahogyan a szombathelyi katonakórház a halálozás okát, mint „mellékes szempontot” éppen megemlíti. Másoknál még csak meg sem jelöli, hogy miért kellett a Sonnenfeld Jenőnek „Új Európa” felépítésének nagyobb díszségére embertelen módon elpusztulniok... A szombathelyi temetőben fekszenek Ők és mások körülbelül félszázan, akikért nincsen, aki könnyet ejtsen, vagy már nincsen könnye annak, aki véletlenül átvészelve a poklot...

— Egy kocsis szokta hozni a munkaszolgálatosok temetőt, mondja a temető kertésze. Egyiket valahol az országúton szedték össze puskatussal szétvert fejével, a másikat a kórházból küldték, ahol 20 éves korában végleggyengülésben halt meg, — legtöbbször minden személyi adat nélkül, míg mások a járványkórházban hunytak el, ahol alig, vagy semmi kezelést sem kaptak. Gödröt ástak és elföldeltük...

Szerte Európában: így temették el szombathelyieket valahol Berger-Belsenben, vagy égették el Auschwitzban, míg sok ezer kilométerre innen napvilágot látott hiltstvéreinket, éppen a szombathelyi föld fogadta be. Vajjon ki tudja, hogy a listán szereplő Berger Ödönök, Barta Lászlók, vagy Kirschbaum Hermannok nevei mellett lévő hatatási szám ki nek hozzátartozójával azonos? Csak azt tudjuk, hogy mártírok voltak, akiknek kegyeletét — ha mód van rá — Szombathelyen éppen úgy meg kell öröközni, mint bárhol másutt.

Június 8-án, vasárnap délután fél tízenegy órakor leplezik le a szombathelyi Szentegylet a mártírhálált halt munkaszolgálatos bajtársak emlékművét. A temetőben megtartandó gyászünnepségen: a budapesti országos zsidószervek, a közszékkörletti társulatközségek, politikai pártok, szakszervezetek, polgári és katonai hatóságok küldöttei és szónokai vesznek részt. A szertartást dr. Horovitz József főrabbi és Halász József nagykánizsai főkantor fogja vezényelni.

A kevesen megmaradt szombathelyi hiltársaink ismét tanujelké adták annak a kegyeleti kötelességnek, ha kell, anyagi erejükön felül is áldozzanak és a már korábban felavatott deportáltak emlékművének kívül, most a hombasztott temetőt hozatták rendbe és elkészítették az itthon és ismeretlenben elhunyt munkaszolgálatosok emlékművét, hogy az enyészeten túl is emlékeztessen a nyemerülül elpusztult hiltstvéreink szenvedéseire és az életben maradtak kötelességeire...

Az előreláthatóan nagyszámú budapesti és vidéki résztvevők elhelyezésére és kálauzolására bizottság alakult.

A szombathelyi katonakórházban, vagy egy-bütt, a környéken elhalt munkaszolgálatosok névsora számos budapesti bajtárs nevét is tartalmazza és, ha nagy része jeltelen sirban nyugsza is örök álmát, számosan öröklítik meg szeretkeik nevét a leplezésre kerülő emlékművön.

... És a világszerte emelt emlékoszlopok száma eggyel június 8-án Szombathelyen is szaporodik, abban a mértékben, ahogyan bárhol másutt a nagyvilágban kevesebb lett azoknak a száma, akik nem tudták, hogy miért kellett elpusztulniok...

VIDÉKI HITÉLET

Jászberény

Szavasz. ünnepének első délutánján bensőséges lelkesedéssel avatta fel a jászberényi hitközség újonnan megteremtett kápolnáját a régi zsidó iskola termében. Az iskola, *feljelenem, gyermekek hányában nem működhet, a szentfalak között jelenleg más célt szolgál a maradvék zsidósága: a megbermált zsidó lelkek újjáéledését. Az ünnepélyt Kohn Sándor, az előjáróság tagja nyitotta meg, aki egyben meleg szavakkal üdvözölte a hitközség legidősebb tagját, Szabó Adólf. nyug. igazgatótanítót, aki négy évtizeden keresztül volt a nagyműlt iskola tanítója és irányítója. Dr. Klein Aladár a hitközség elnöke, mélyszántó szavakkal vette át a kápolnát és felkérte a hallgatóságnak, hogy szeretettel, odandással szolgálják a nemes célokat. Utána Eliezer palaszini kiküldött tartott nagyhatalú előadást. Végül az Országos Iroda megbízásából az ünnepre Jászberénybe érkezett dr. Grünberger László budapesti rabbi mondott lelkes beszédet, melyben tolmácsolta az Országos Iroda és a Hitéleti Igazgatóság szeretettel a vidéki maradvék zsidóság iránt és nemcsak háttól sugárzó szavakkal szólaltatott rá az anyagi újjáépítés munkája mellett a lelki újjáépítés szükségességére.*

Kispest

Kispesten Szavasz. elsőestélyén dr. Kékes Lajos chevra elnök, mint vendéglátó gazda, megrendezte a szokásos virrasztó összejövetelt. A nagyszámú jelenlévőknek dr. Berg József tartott nagyszabású előadást a ki nyilatkozatát lényegéről és a tiparancsokat világforradalmasító eszméről. Gergely Nándor, a hitközség elnöke köszöntö meg az előadást, majd időszéri kérdésekről és az ereci gondolatokról beszélt.

A balassagyarmati

gettóval elhurcolt hitestvérek auschwitzi kivégzésének halál-
lozasi évfordulója június hó 10.
napján lesz. Ezen a napon kell az életbenmaradt hozzátartozóknak a Kadis-imát mondani. A gyarmati izr. hitközség a temető halottasházában június 10-én reggel 8 órakor tartja gyászistentiszteletét.

Kezdő kántorok

kotta és Niszech tanítását, valamint Rosztawick megírását jutányosan vállalom. Parkos Emil kántor. Ugyanott különbejáratú butorozott utca szoba azonnali kiadás. Erzsébet-körút 40-42. II. 11.

Orth. kóser penziót

vagy csak lakás kaphat fiatalon házaspárak. Cím megadható: Aratónál, Erzsébet körút 14.

Zsidó legenda és mese

Dr. Scheiber Sándor előadása a Szabadegyetemen

Május 29-én tartotta meg dr. Scheiber Sándor, az Orsz. Rabbiképző Intézet tanára szabadegyetemi előadását a fenti címen.

Bevezetőben vázolta, hogy a zsidó legenda- és mesevilág anyaga szinte beláthatatlan terület, amelyben nehéz a tájékozódás. Egyetlen tudományos igényű gyűjtőműve Louis Ginzbergiől származik, aki The Legends of the Jews c. hétkötetes művében a Szentíráshoz fűződő legendákat és meséket tárgyalja. A nem biblikus legenda- és meseanyagot csak ritkán érintő összefoglaló mű, amelyen pl. a Micha József bin Gorion nem tudományos jellegű gyűjtőműve, a Born Judas. Addig nem lehet végleges képet és illeteit alkotnunk a zsidó legendáról és meséről, amíg nem vizsgáljuk át a kevéssé ismert középkori anyagot: krónikák és törvénykönyvek, bibliai kommentárok és költők, filozófusok és talmudkommentátorok szövegeit, amelyek megfigyeléséről helyeken és niennviségben nyuljanak folklorisztikus anyagot. Állítása bizonyítására az előadó az említett műfajok mindegyikéből hozott példákat és vázolta a példák tárgylörténelt vonatkozásait.

A tájékozódás nehézségének második oka az idegen kultúrák hatásából származik. A zsidó folklorra halott a különböző népek szellemi kineve. A hatás nagyságának és sokféleségének magyarázata abban rejlik, hogy a zsidóság sokfelé járt és mesekineve sokáig alakult. Az otthoni népek és az egymáshoz közeledő korok és kultúrák nyomot bagyok szellemén. Az egyetemes néprajztudomány vértelében lehet tehát csak a zsidó folklora felé közeledni, ha tisztá képet akarunk nyerni a zsidó szellemi és tárgyi néprajzról. Az előadó a továbbiakban kutatta az ind, egyiptomi, babiloni,

perza, görög, római, keresztény, iszlámikus és általános európai folklora haszünemkedését a zsidó legenda- és mesevilágba, bőséges példákkal világítva meg az egyes pontokat. Végezetül rávilágított a zsidóság eredeti legenda- és

mesetermő vénájára és arra, hogy az idegen tárgyat miként alakítja magához a zsidó néplélek, hogyan csillag-talja meg benne népi sajátosságait.

Az előadást dr. Löwinger Sámuel, az Orsz. Rabbiképző Intézet igazgatója vezette be és ugyanő köszöntö meg az előadást értékes és érdekelő szavakkal.

Ankét a liberális és a szocialista asszimilációról

A zsidóság asszimilációjával kapcsolatban a legkülönbözőbb elméletek és vélemények terjedtek el a közönség körében. A Magyar Cionista Szövetség szerdán este a Fürst Sándor utcai zsidó kultúrteremben „A magyar zsidóság asszimilációja a liberális és a szocialista asszimiláció” címmel ankétot tartott, amely nagyszámú közönséget vonzott. Dr. Gonda László tanár az asszimiláció problémáját történelmi perspektívában szemlélte, érdekesen és újszerűen, a meggyőző érveknek olyan sokaságát vonultatva fel, amely túlnőtt egy ankétot bevezető előadás keretén s inkább a történelmi tanulmányok sorába kívánkozik. Gellért Endre a Pesti Izraelita Hitközség tanfelügyelője élénk figyelem közepette mutatott rá arra, hogy a liberális asszimiláció terméke az izraelitizmus volt, amely bizonyos fokig még lehetővé tette a zsidóság fennmaradását, a Molnár Erik által mostanában kívánt asszimiláció azonban a zsidóság teljes megszűnését óhajtja.

Szabó Zoltán író, főszerkesztő, az ismert írókutató, a magyar értelmiség felfogását ismertette. Előadását azzal kezdte meg, hogy amikor Tardón járt, megkérdezte az egyik parasztot, szerinte mi a zsidóság: faj, nemzet, nép vagy vallás? „A zsidó: az foglakozás”, — felelte a tardi paraszt. Véleménye szerint, a zsidóság-

nak az asszimilációja Magyarországon nem volt egyedülálló jelenség. A svábok és a többi nemzetiségek bizonyos mértékig szintén az asszimiláció útját járták. A zsidóság asszimilációja osztályasszimiláció volt, a gentryhez, a hatalomhoz, éppen úgy, mint a többi asszimiláns csoportoké. Nagy szerepet játszott benne a gazdasági, társadalmi és kulturális érvényesülési vágy. A zsidóság nemzetiségi igényeire vonatkozólag megjegyezte, hogy ezt a kérdést először az összmagyar-zsidóságnak kellene a maga körében tisztázni, becsületesen és megfélemlítéstől mentesen tisztázni és eldönteni. A nemzetiségi kérdés felvetését a mai rendkívül feszült belső helyzet miatt nem tartja időszerelemnek. A zsidóságnak tudnia kell azt, hogy ez a kérdés nemcsak rá tartozik és számolnia kell azzal a hatással, esetleg ellenérzéssel, amit, ez, a zsidósággal szemben különben sem jóindulatu tömegben, kíváncsi. Rokonszenves előtte a cionizmus, mert hiteinek a lelkesedése és rajongása emlékezteti őt Vörösmarty és körének romantikus szenvedélyes lángolására. Nem hiva a kényszerasszimilációnak, de azt hiszi, hogy maga a zsidóság tiltakozna az ellen, ha erőszakkal állná a koránnyazat és társadalom útját az önkéntes asszimilációnak. Ez az a pont, ahol a disszimiláció pártolása és az aktív antiszemitizmus között a határvonalas meghuzni rendkívül nehéz. A mai körülmények között, — fejezte be nagy tapsok között beszédét Szabó Zoltán, első sorban az antiszemitizmus kiírlása a fontos. Jámor Ferenc az ankétot a felhangzó közbeszólások elsímításával, nagy tapintattal és mérlektartással vezette le.

GERVAI SÁNDOR

Hivjon! Jöjjön!

Vesek aranyértékű forintért: szőnyeg, porcelán, iróeszköz, ruhák, perzsa lábat, fényképezőgépet, festmények

Gerstl-Majerosi

VII., Esterházy-utca 17. (Sándor-utca sarokánál). T.: 185-077.

ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

Valentin Sirkőüzem

MECEVÉK
műkövök,
márványok
nagy választékbanVárosl. Iroda: THÖKÖLY-UT 15. SZÁM I. EMELET 4. SZÁM
Üzem és raktár: X., SÍRKERT-Ú. 29. (Uj köztemetőnél) — Szombaton zárva

Nyaraljon Mátrafüreden az elismert
üdüljön Mátrafüreden orth. kóser
SCHWARCZ PENSIÓBAN (a volt Klein
pensió utóda)
Folyóvízes szobák, minden igényt kielégítő ellátás!
Cím: Schwarcz Ferenc, Mátrafüred, Kassai villa

Hirek Palesztináról

A ténymegállapító bizottság munkájának megkezdése előtt

A történelmi alakulásoknak irányításra nagyobb események közötti életkezdési szünetben kívánatosnak látszik a zsidó nép sorsát meghatározó Palesztina-problémának jelenlegi helyzetét rövid pontba szedetten megvizsgálni. A Ténymegállapító Bizottság az UNO rendkívüli ülésén kialakult határozatok szellemében kezdi meg működését, lehetséges tehát, hogy a most kialakult helyzet analízise megkönnyíti majd a Bizottság munkájának megértését és az eredmények kiértékelését is.

1. A Bázei Kongresszus óta a hivatalos cionizmus mindinkább elválogatott Anglikától a szakítás — ha formailag még nem is — az UNO előtt érezt meg. Anglia magatartása ugyanis egyrészt határozottan anticionista és zsidóságellenes jellegű mutatott a nemzetközi közösség előtt, másrészt aláást az egész UNO processzus értékét, ideértve a Ténymegállapító Bizottság működésének jelentőségét is. Az UNO előtti angol delegáció egyik legmozgékonyabb tagja az a Harold Bealey volt, aki mint az angol-amerikai vegyes-bizottság titkára annakidején mindent elkövetett annak érdekében, hogy bizottsága tagjait anticionista irányban befolyásolja és a munkálataikat szabotálja. Crum, a vizsgálóbizottság amerikai tagja, most megjeleni könyvében arról, hogy a most is igen aktív Bealey szerint „csak egy arab Palesztina lehet megbízható oszlopa az orosz előretörés ellen angol vezetés alatt kiépülő „Cordon sanitair-nek”. Bealey új aktiválása a várható angol magatartásra enged következtetni. Az UNO ülés előtt és alatt több angol megbízott és most legutoljára Beajn külügyminiszter a Labour Party országos konferenciáján ismételték kijelentette, hogy Anglia nem fogadja el minden esetben az UNO döntését, hanem azt csak tanácsadásnak tekinti. Az UNO alkotmánya szerint a közgyűlés csakugyan nem hozhat a mandátum alatt álló területekre nézve végérvényes döntéseket, csupán ajánlásokat tehet a mandatárius hatalomnak. A Palesztina-kérdést azonban nem valamely külső állam kérésére viliék az UNO napirendjére, hanem maga Anglia fordult az UNO-hoz és ezzel elismerte annak illetékességét a kérdésben való döntésre. Anglia

réséről további haza-voná és jogi csúrs-csavarás várható, de az UNO tekintélyét fenyegeti nemcsak, ha ebben a kérdésben Anglia nem visszakozna. Az UNO tekintélyének fenntartása pedig Angliának is érdeke. Eppen ezért érdemes foglalkozni az UNO döntéseivel.

2. Az UNO rendkívüli ülésének eljárásai módosítottak megállapítására és nem a döntések meghozatalára hívták össze. Ez éppen az arabok kívánsága volt és ezen a téren szenvedtek el első vereségüket.

3. A zsidó népnek első ízben adták meg azt a lehetőséget, hogy államok képviselőit összegyűjtő szervezetben — bár még nincs zsidó állam — tárgyaló-jelként megjelenhessen. Ez még a Népszövetség idején sem történt meg. A cionizmus nemzetközi presztízse ezzel igen sokat nőtt. Az UNO ugyan nem fogadta el teljesen a cionista szempontokat, de számos olyan helyről mutatkozott megérzés, a cionista ügy iránt, ahonnan ilyen ezelőtt nem volt remélhető.

4. A Szovjetunió először fogadta el és deklarálta nyíltan — a többi nagyhatalmak semleges magatartása közben — a zsidó nép jogát haza és állam iránt.

5. Az arab javaslatok minden vonalon vereséget szenvedtek, a Jewish Agency kívánságai a leglényegesebb kérdésekben elfogadlathat.

6. Elismerték, hogy a Palesztina-probléma nemcsak az ott élő lakosság, hanem a galutban lévő zsidóság ügye is. A Ténymegállapító Bizottság ebben a megvilágításban fog hozzá a részletes javaslatok kidolgozásához és ezért megy el Palesztinán kívül a laborokba is, Kelet-Európa országaiba is.

Az UNO teljesen szabad kezet adott Bizottságának az eljárás és a javaslatok kidolgozása tekintetében. Gromikónak az ülés-szakot bezáró beszéde, amelyben a binacionális állam, vagy felosztás révén két külön zsidó és arab állam mellett foglalt állást a Szovjetunió nevében bizonyos hangulatalefestést ad a várható bizottsági javaslatokhoz. A Gromikó-beszéd ismeretében, valamint tudva azt, hogy a szovjet-megbízottnak hosszabb megbeszélése volt ezután a Jewish Agency elnökével, érdekesnek és feltétlenül figyelemreméltónak kell tekintenünk.

Ben Gurion új megoldási tervezetét,

amelyet az Aszfát Haniveharim multheti jeruzsálemi ülésén jelentett be. „A Ténymegállapító Bizottság előtt sem a mandátum meghosszabbítását, sem binacionális zsidó-arab állam felállítását nem fogjuk kérni, hanem kizárólag történelmi igényünk teije-

sítését. Palesztina zsidó állam, mindazonáltal — folytatta beszédét Ben Gurion — nem vesztethetjük el szemünk elől a reakciókat, az UNO most még nem fogja megszavazni egész Palesztinát zsidó államnak. Ezért az Országunk zsidóktól sűrűn

lakott részei és a Negev alkotják, majd csak a Zsidó Államot és a többi terület továbbra is mandátum-terület lenne, a mandátumban biztosított zsidó bevándorlási és földvásárlási lehetőségekkel.” Ez teljesen újjelegű felosztási javaslat, eszerint Erecet egy zsidó államra és egy mandatárius zsidó terjeszkedést biztosító területre osztanák. Figyelemreméltó, hogy Ben Gurion ezzel a tervvel az UNO kezében folytatott magán tárgyalásai után lépett a zsidó közvé-

lemény elé. Bár kijelentése nagy vihart váltott ki, tiltakozások hangzottak el minden oldalról és megállapították, hogy Ben Gurion ez alkalommal nem mint a J. A. elnöke, hanem mint az Aszfát Haniveharim egyik tagja, csupán a saját nevében beszélt, mégis a tervezet hatására jellemző, hogy a mizrahi felosztás-ellenes határozatának tárgyalását az Aszfát Haniveharim ülésének napirendjéről nagy többségi szavazattal levették. Ben Gurion nyilvánvalóan tudatosan

a Ténymegállapító bizottság első üléseinek

küszöbén tette meg új meglepő megoldási javaslatát, és első sorban azért foglalt állást a binacionális állammal szemben, mert ez a megoldás zsidó-arab összhangot tétel fel, már pedig szubjektív érzéseket, megbeszélést elrendelni, kényszeríteni nem lehet; felosztási határozatokat azonban lehet elrendelni. A megoldási javaslatokat kutató Ténymegállapító Bizottság — immár a tizenkilencedik Palesztina-Bizottság — már bejutott a megalkodás formájában és az USA-ban már kihallgatásokat is eszközölt. A Bizottság három részletben repülőgépen megy Palesztinába június 2-án, 5-én és 10-én. A Jewish Agency kérte, hogy állandó megbízottakat, mint összekötőbiztosokat és közvetlen felelősséget viselőket adó személyeket küldhessen a Bizottsághoz. A kérés elfogadásáról még nem érkezett hír.

Az amerikai szakszervezetek a Zsidó Nemzeti Otthon gondolata mellett

Az AFL és a CIO, az USA két legnagyobb szakszervezete közös ülésén egyhangúlag úgy döntött, hogy az amerikai munkásság nevében követelik Angliától Palesztina kapuinak a zsidó bevándorlók előtti megnyitását és ígéri a zsidó Nemzeti Otthon támogatását. A CIO megbízottja bejelentette, hogy június 2-án Prágában a Szakszervezetek Világszövetségének ülésén is kérni fogja, hogy a Szakszervezeti Világszövetség is álljon ki Angliával szemben a zsidóság Paleszt-

inai jogai mellett. A világ igaz munkavezetőinek állásfoglalására jellemző az angol Labour Party, legfelsőbbfokú egyénisének, Laski professzornak egy londoni „Emlék Erdő” gyűlésén elmondott beszéde: „Bármint is lesznek a kormányok, az UNO-ban összegyűlt kormányok, vagy a brit kormány, mi, zsidó nép, fogadjuk, hogy a zsidó haza építése tovább fog folytatódni és senkinek akadályozhatja meg Herezl célkitűzéseinek megvalósítását.”

Zsidó ejtőernyős alijahról (?)

Az Exchange jelentése szerint Baruch Korff rabbi, a palesztinai akcióbizottság tagja, a new-yorki sajtóval közölte, hogy az utóbbi három-négy héten illegális zsidó bevándorlók ejtőernyőkön ereszkedtek le Erec Jisraélbe, és hogy az ilyen uton Erecbe törekvő zsidó fiatalok további kiképzése folyamatban van. Az ut tíz órát tart, amiből az következik, hogy az induló-repülőter mintegy 2-3000 km távolságra van Palesztinától valahol Európában.

Erecbe érkező újabb illegális

hajók mellett ismét feltűnt a Földközi-tengeren a kék-fehér lobogó alatt hajózó hivatalos palesztinai zsidó hajó. A J. A. „Kadimah” (Haladás) nevű ujonnan vásárolt 3000 tonnás hajója Haifa és Marseille között bonyolít le május 15-e óta legális forgalmat. A zsidó tenegreszt nagy felindülés előtt áll, mert erre nemcsak szállítmányozási szempontból, hanem új munkaalkalmak teremtése szempontjából is nagy szükség van.

(GELLÉRT)

PARÓKÁK, PÓTRÉSZEK

békebeli minőségben, művészi kiviteiben

ALTSCHÜLER E.

HAJMÜTERMÉBEN

BUDAPEST, VII., PSÁNYI-UTCA 12

UTLEVÉL

GYORSFÉNYKÉP PÁRISI
3 drb. 15. — NAGY
5 drb. 20. — ARUHÁZ

ODULÉS, pihenés, gyógyulás, diéta
a magassági helyen fekvő

Noémi Penzióban.

Elsőrendű orth. ellátás Folyóvizes,
egészséges szobák. Szabadsághegy,
Cédrus-u. 5b. Telefon: 101-812.
Audió-híradó. Felhívó: 11.

A pontos, megbízható

„DAVU” BOY-vállalat

mindent elintéz — (Éjlel-nappal)
Órákat 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Héber könyvek, Talesz, T'filin

Jahrzeit-tábla készítését vállalom.
MERSELS KÖNYVKE-
RESKEDŐ, VII., Dob-utca 13.
VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS.

Jó és olcsó lafűgyöny-

tarló, sin és gőrgövel. Folyó-
mélter 27 Ft. Képekkel nagy
választékban. Telefon: 224-238.
Batlén Gábor-utca 7.

Gyermekágy, nyugágy,
bicikli, roller
legolcsóbban **VICA-nál**
Nagyatádi Szabó-utca 50
Király-utca sarok.

Székely Emil ékszerész 26

Brilláns, ékszer, aranyat, ezüstöt,
órákat vesz, cserél és elad.

Hozza be férfiruháját,

szövetét, fehérneműjét, szőnye-
gét, üzletem részére megveszem.
Hívásra jöjök. Népszínház-utca
husz. Telefon: százharminc-
hét-hatszázhuszonöt.

Magányos ur mellé **HAZVEZETŐ-
NŐNEK** ELMENNEK. Perfekt házi-
asszony. Fred Antalné, Népszínház-
utca 33., II. 11. 11-2-ig.

PERFEKT, sütni, főzni tudó,
(30 személyre) orth. szakácsnő
keresek. Szabadsághegy. Tel.:
16-18-12.

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hirneves asztrológus mindenre kiterjedő horoszkópját elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft be-
küldése ellenében, postán is fogad
egész nap. **ALBERTI ASZTROLO-
GUS**, V., Csáky-utca 11. I. em 11.

BETEGTOLÓ önhajtású kos-
csik, eladás, kölcsönzés. Gyer-
mekkoscsik. Sieska, Damjanich-
utca 49. T.: 428-202.

KANTOROK FIGYELMEBE Kórus-
énekek, recitativák, jiddis dalok,
kottamásolás, botanika. **RÉVÉSZ**
Karmester-né, Ezerl. Baross-u. 119.

Óráat, ékszer

legolcsóbban

Klein Lászlónál
Dob-utca 19

HIREK

Az UJ ÉLET előfizetési díjai:

1 hónapra . . . 4 forint
negyedévre . . . 12 „
félévre . . . 24 „
egész évre . . . 48 „

Az előfizetések postataka-
rékpénztári befizetési lappal
küldendők be a 26.269 számú
postatakarékpénztári szám-
lára.

— **Izraelita vallásos felőre.**
Kedden, június 10-én reggel 1/8
órákor a rádió izraelita vallás-
os felőre közvetít a stúdióból.
Beszédet mond dr. Horowitz Jó-
zsef szombathelyi főrabbi, Ene-
kel Nemes (Neuländer) Zoltán.
A kórus ősi zsidó melódikákat
ad elő. Vezényel Fraknoi Ká-
roly.

— **Főrabbi beiktatás.** A Szé-
kesfehérvári Izraelita Hittközség
vasárnap, június 8-án, délután
4 órákor iktatja be új főrabbi-
ját, dr. Komlós Ottót.

— **Különvonal a győri emlék-
mű avatására.** A június 15-én
megtartható emlékmű avatásá-
ra, a győri hittközség különvo-
natot indít Budapestre. A kü-
lönvonal reggel 5 óra 40 perc-
kor indul a Keleti pályaudvar-
ról. A szerelvény 7.10-kor Felső-
gallán, 7.29-kor Tatabánya, 7.52-kor
pedig Komáromban megáll és
8.30-kor ér Győrbe, ahonnan
ugyanaznap este 6 órákor indul
vissza. A különvonal jegyeit az
Ibusz Vigadó u. 1-3. alatti me-
netjegyiroda árulja. Az uti-
költség oda-vissza kb. 21 forint.
A jegyeket június 12-én déli 12
óraig kell kiváltani.

— **Rabbivatás.** Hétfőn, jú-
nius 9-én a Rabbiképző intézet
templomában, 11 órai kezdet-
tel rabbiavatási ünnepély lesz.
Az ünnepség szónokait: dr.
Kálmán Ödön és dr. Löwinger
Sámuel a tanári kar részéről,
dr. Schweitzer József és dr.
Berger Andor az ifjúság részé-
ről. Erre az ünnepségre az
igazgatóság minden zsidó hit-
testvérünket meghívja.

— **A hatvani gettóból elhur-
colt mártírok emléktábláját és
az újjáépült imaháznak emlék-
ünnepélyét** június 15-én tartják meg.

— **Kérelem.** Felkérem azokat,
kiknek munkaszolgálatos gép-
kocsivezető hozzájárulóit Fel-
sőhágyáról visszavonulóban
Mány közsgében SS-ek és nyi-
lasok meggyilkolták — jelent-
kezzenek övv. Pilitzer Vilmos-
néknál, VII., Nagyatádi Szabó-
utca 33. I. 4.

Ősi és új zsidó zene

A Pesti Izr. Hittközség kultu-
rális ügyosztálya és a „Gold-
mark Károly” Zeneiskola e hó
8-án, vasárnap délelőtt 1/11
órákor tartja a Fürst Sándor-
utca 21/b. alatti kultúrterem-
ben ezidei harmadik zenei ma-
tinéját, melyen reprezentatív
műsorral mutatja be a zsidó
zene fejlődését, ősi dallamoktól
a palesztinai népzeneig, vala-
mint századunk jelentős szer-
zőinek zsidó tematikájú, zsidó
szellemű műveit. Megszólalnak
Achiron, Ernest Bloch, Kelen
Hugó, Jul Krein, Milhaud, Ra-
vel szerzeményei Dénes Vera,
Kelen Rózsi, Gödny Kató, Ne-
mes Zoltán, Radnai (Rothfeld)
Gábor tolmácsolásában, vala-
mint új ereci szerzők, Jichak
Edel és Marc Lavy zongora-
kompozíciói Ungár Imre elő-
adásában, bemutatóként. Az ősi
és népi dallamok feldolgozóit
különb. szerzők: Fraknoi, Ke-
len, Molnár, Szabolcsi, Székely,
megszólaltatja Nemes Zoltán és
a Goldmark-iskola kamarakó-
rusa, Fraknoi Károly vezényle-
tével. Zongorán Kelen Rózsi és
Reiner Károly kíséri. A hang-
verseny témakörét és problé-
máit dr. László Zsigmond is-
merteti. Az előadás, amely a
zsidó zene sokrétű világába hi-
vatolt bevezetni, díjtalan.

Kézhesíthetetlen amerikai csomagok

Érdeklődni lehet: Bpest, VII., Ver-
seny-utca 3. I. 26.
Springer Simon, Budapest.
Molnár Gábor, Budapest.
László István Tibor, Budapest.
Sütő Sándor-utca 9.
Lahoti Lajos, Bp., Fő-u. 2. III. 1.
Belesék Károlyné, Budapest, Ki-
nyasi-utca 41.
Papné Mária, Bp., Széchenyi-u. 14.
Heischer Margaré, Bpest, Felső-
erdősr 12/b. II.
Simon Marián, Bp., Cimbabom-u. 2.
Seidelné Dávid Margit, Budapest,
Zenta-utca 3.
Acs György, Budapest.

— **A Szocialista Cionisták
Ichud Mapaj partja** hétfőn,
június 9-i pártnapján d. u. 6
órákor a Fürst Sándor-utcai
kulturházban dr. Benoschofsky
Ilona „Antiszemitizmus az öt
világrészben” címmel tart elő-
adást.

— **A VII/B. körzet hölgybi-
zottsága** május hó 29-én, a Ro-
yal pálmakertjében nagyszerű
műsoros ünnepséggel rendezte.
A hölgybizottság elén dr.
Egri Sándorné elnökséggel, ki-
tűnő munkát végzett. Az
ünnepségen teljes bevételeit
az elhagyott árva gyermekek
támogatására fordították.

— **Újjáalakult a Belvárosi Iz-
raelita Négyzet** Az alakuló ülés-
en több értékes hozzászólás
után megválasztották az új ve-
zetőséget, elnöknek dr. Fodor
Imréné sz. dr. Meisels Juliát,
ügyvezetőnek Vezér Sándorné.

FELHÍVÁS.

A budapesti aut. orth. izr.
hittközségi általános és polgári
iskolák igazgatósága kéri azon
szülőket, akiknek iskolakötele-
sége eldől nem volt az
iskola tanulója, hogy beiratá-
suk előjegyzése végett jelent-
kezzenek az iskola igazgatósá-
gánál (VII., Dob-u. 35.).

Ugyanitt jegyzendőek elő a
héber óvoda növendékei is.
Budapest, 1947 június 2-án.

Az Igazgatóság.

Miskolci Izr. Anyahittközség. HIRDETÉS.

A miskolci deportálás kezdő-
napjának évfordulóján, vala-
mint az országos gyűlésnapon,
Szívén hó 20-án, június 8-án,
vasárnap délelőtt 10 órákor
avattuk fel

temetőnkben felállított emlékoszlopunkat

Az emlékmű leleplezésére
ezúton hívjuk meg Borsod-
Gömör és Heves vármegyék
területén lakó, valamint mind-
azon zsidó testvéreinket, akik-
nek vissza nem tért hozzátar-
tozóikat a miskolci gettóból
deportálták. FELNÖKSÉG.

FELHÍVÁS

A Gyöngyösi Izr. Hittközség a
gyöngyösi gettóból

deportált Mártírjainak Emlékművét

még a főünnep előtt fel fogja állí-
tatni. Munkások, akiknek hozzátar-
tozóit Gyöngyösről hurcolták el és
hozzátartozóik neveit az Emlékműbe
bevételei kívánják, obbeli szárazkú-
kat közzélik a Gyöngyösi Status
quó Izr. Hittközség hírközlő hivatál-
sától, ahol mindenemű felvilágosítást
meg fognak kapni. Emlékmű Bizott-
ság.

PAPÍR, ÍRÓSZER

üzleti könyvek, kartotékok,
amerikai naplók és íróköny-
vek.

Weinberger és Fejérmé, VI.,
Deák-tér 6. (Anker palota).
Tel.: 426-513.

CSILLAGHEGY álmásnál

nyári lakás

2 v. 1 szobás
kiadó. Strasser, Almásy-u. 6.

BUDAPESTI cipősz. Igazolvánnyal
rendelkező muszga ügyével, vagy
előrelegelt cipőszemesterrel társulnak,
vagy iparigazolványát hasznosítandó.
(Esetleg mint ügyvezető.) Eriestést
kérő estig 124-009 telefonszáma
kérek.

Diáknyaralás Mátraszöllősen

Érdeklődés dr. Molnár Imre,
Bulyovszky-utca 28.

Telefon: d. e. 10-12-ig,
129-562.

Karp Béla, Liszt Ferenc-tér
2. Telefon: d. u. 1/6-1/7-ig.

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz utcai vill. megállónál) Leszállított árak!

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai:

Az 1947 június 5-ére hirdetett előadás technikai akadályok miatt elmarad.

Június 12-én, csütörtökön d. u. 2/7 órakor dr. Naményi Ernő „Zsidó képzőművészek”.

— Egyházzenei hangverseny a látványosi templomban. A Budai Hitközség templomai és iskolái rendkívül súlyos károkat szenvedtek a háború alatt, mert öntőház-utcai főtemploma teljesen elpusztult, építészeti remekműnek tekinthető látványosi temploma sok belvést kapott, berendezése teljesen elpusztult, valamint elpusztult az egyik iskolája, súlyos sérülést szenvedett az újlaki templom is. Mindezek helyreállítása céljára most a hitközség egyházzenei hangversenyt rendez, amely június hó 11-én d. u. 6 órakor lesz a látványosi templomban (XI., Boesky-u. 37. szám alatt). A hangversenyt kiváló művészek szerepelnek, így többek között Ungár Imre (zongora), Kálmán Oszkár, Nemes Zoltán, Gödny Károly (ének), Radnai Gábor (hegedű), Dénes Vera (gordonka), Sirota Sándor főkantór a templomi énekkarral.

— Rabbiképzőintézet növendéke nyerte meg a Petőfi-kör matematikai pályázatát. A Petőfi-kör, — a középiskolás ifjúság demokratizálódását elősegítő ifjúsági kör, — „Szerkesztések a Bolyai-geometriában, tekintettel az Euklidesz-féle geometriától való eltérésekre” címen országos pályázatot hirdetett. Az eredményt most hirdették ki. A pályázatot Hamner József, a Rabbiképző Intézet gimnáziumának növendéke nyerte meg, akinek már eddig is több cikke jelent meg matematikai szaklapokban.

— Házasság. Lefkovich Dezső cukorlakészítő, Budapest és Guttmann Magda Debrecen, 1. hó 3-án házasságot kötöttek Debrecenben.

— Zsidó könyvtár alapít a kispesti izr. hitközség. A kispesti izr. hitközség előjárósága elhatározta, hogy könyvtárat létesít. A könyvtár minden hitközségi tag díjtalanul használhatja, ha legalább egy irodalmi értékű, lehetőleg bekötött, könyvet ad a könyvtárnak. A könyveket, amíg a könyvtár megkezdte a működést (előrelátás) határolgató július 1-én a hitközségi irodában Barta András jegyzőhelyettes átveszi. A hitközség nemcsak a kispesti, hanem az egész ország zsidóságához fordul, hogy könyvadományával járuljon hozzá a könyvtár gyarapításához.

— Adomány. Lefkovich Dezső szerkesztőségünk útján 10 forintot adományozott a Fiumaváznak. Az összeget rendeltési helyére juttattuk.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt

1947 június 8-án,
vasárnap délelőtt fél 11 órakor a

Városi Színházban

(VIII. Köztársaság-tér)

neves fővárosi művészek felleptével

szórakoztató műsoros délelőtti

rendez

Díjtalan belépőjegyek a központi pártirodában (VII., Erzsébet-körút 56) és a körzeti pártirodáknak kaphatók

A Pesti Izr. Hitközség útján az alábbi jegyzékben felsoroltakat keresik külföldről

Jelenkezés VII. Sip-utca 12. I. 16. délelőtt 9—12.

- 1245 Román Kurtz, sz. Krakau, 25 éves, fogászt keresi Luba Bauer, Detroit.
- 1246 Wertheimer Zoltán, Vörtes Klárát keresi Rita Fischer, New-York.
- 1247 Ledvényl Félixet, utolsó címe: Szeged, internálótábor, keresi: Leopoldine Eisenberg, New-York.
- 1248 Grünweig Ottót és nejét, sz. Gürtner Steff és Grünweig Gábor Pált keresi L. Gürtner, Cape Town.
- 1249 Jakabovits Sámuel metszőt, sz. Berecszász és húgát Sári, Cseh-szlovákiából keresi Sam Goldberger, New-York.
- 1250 Schwarz Mária és két fát Ottót és Ervint keresi Perlmutter Elmáné, Kosce.
- 1251 Schua Prizantot sz. 1927. Torony, keresi apja Prizant Herman, Cremona.
- 1252 Lódi Annela Rothberger Mártát keresi Lódi Antal, Orosháza.
- 1253 Frank Károlyt és Máriát sz. Nagykanizsa, keresi Bánya József, Várasdin.
- 800 Lieberman Gézát sz. 1938 Doly Stahl, keresi Lieberman Maximilian, Bukarest.
- 841 Öze Bergmann Adolfiné és Frisch Andorné, Kanizsa-u. 43. keresi: Michael Bergmann, New-York.

- 843 Elías Nelehest, Lujza-u. 2. keresi rokona, Székely.
- 849 Mark Annát keresi Mark Pema, Cremona.
- 861 Gerte Holbender keresi Kurt Kutzor, Bafía.
- 862 Rosenthal Pinhusst keresi Regina Rosenthal, Freising.
- 864 Nemes Zoltánt keresi Saló Lauf, Zolowka.
- 1254 Berthold Bonwitte keresi Eric Bonwitte, Chicago.
- 1255 Berkovits Mórt Ungvárról keresi Sara Berkovits, New York.
- 1256 Steinmetz Edist keresi Marius Gelb, Basel.
- 1258 Frank Zsigmondot keresi Berkovits M., Baia-Mare.

Asszisztensnőnek

belvárosi házban, fogorvoshoz, házgyógyászat, négygyógyászat, ajánlatok agilis, komoly, 23 éves, intelligens, nyelvi, levelezket, fizetési feltételeket jelölve László Csárdi hirdetőirodába, Teréz-körút 3.

Izraelita, jól főző és megbízható GONDENES AZONNALI ELHÍLYEZKEDÉST KERES: Budapest, VI. Bajai Zsoltásky-ut 19/D. I. 4.

CIÁNOZ MEZEI VACUUM VII., Akácfa-
takarít. Radiroz utca 62. Tel. 221-895

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

— Talsch Izraelné elhunyt. A pesti izr. hitközség néhai főkantórának neje hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése május 24-én volt a rákos-keresztúri temetőben. A temetés szeriartási részét Abrahám-sóhn Manó és Linczky Bernát főkantórok látták el, a meg erősített kórus részvételével. Az egyházi bucsuzató beszédet dr. Fischer Benjamin főrabbi tartotta, a hitközség elnöksége és előjárósága nevében pedig Domonkos Miksa, a hitközség ügyvezetője bucsuztatta meg szavakkal az elhunytat, s visszaidézte néhai férje ének-művészetének zsenialitását és közkedvelt egyéniségét. A nyitott sírnál Schick Jenő egyetemi rabbi mondott bucsuzatót és aposztrofálta az elhunyt kiváló emberi érdemeit. A temetési szeriartáson a hívek igen nagy számban jelentek meg, s helyül közvetlenül férje sírja mellett jöttek ki a Chevra Kadisa díszsírhelyet.

— Tónavetés. Nagyszámú közönség jelenlétében avatták fel május 24-én a Sasz Chevrá templomában a templom fő-kantórának és kórusának közreműködésével azt a Tórá, melyet Szilágyi Pál adományozott a Mizrahinak. Az avatást Szvauusz második napján szüde követte, melynek jövedelmét jótékony célra fordították.

NE DOBJA EL régi nyelvkönyve, ócska, szépen újalakítja mosz. örege, M. R-né, V., Thorzó köz 10. I. 2. Ha kell, érte megyek.

POPPER talasz vétete és mosása. Holló-utca 12. sz. 16/5 színt 4.

Teljesen egyedül maradt

40 éves vidéki kereskedő elást ártat 10 év fogatlammal elcsenne 10-12000 26-38 éves egyedülálló, szombatlartó ná, kiknek megfelelő anyagi is van. Válasz „Szombatlartó” jelgére a hirdetőg. fémképpel a kiadóba.

Vidéki házasság

női kézpénzzel férjhezmenne csinos 40 éves deportáláshól visszatért, egyedülálló oriasz-szony. Vidékre is. „Gyermek uen akadály” jelgére a kiadóba.

28 EVES, vidéki jobb iparos fiatalember hozományval r-f-sűne. Minden információt ki-líró, intelligens, szolid, házias leányok válszát kérem 24-ig. „Szombatlartó 24-ig” jelgére a kiadóba.

Magas, korom, jómeglátású, 25 éves fiatal, dolgozó urfény, néma, v-gymai férjhezmenne jóérzésű, szíveskedez, Budapest és környékén. „Földi jól fél vélem” jelgére a kiadóba.

50 KÖRÜLI, jókölsejű, társ-bérleti lakásban lakó nő vidékre is

férjhezmenne „Gyermek uen akadály” jelgére a kiadóba.

Férjhez adnám

csinos, fiatal, művelt, vallásos, urileány rakományt hasonló zsánerű uriemberhez. „Bass Tamad Csechen” jelígre a kiadóba.

KÜTSZÖVETÁRU nagykereskedő kisközlőit alkalmazzák, ki könyveléshez ért, előnyben. Ugyanolyan gyakorlati csontagó-mindenes feladatokat. Cím: Pozsony 16. 2. épület, I. 29. d. u. 6-8 között.

50 ÉVES fiatal fővárosi kereskedő keres

Élettársat

némi hozománnyal és lakással. „Uj Élet 50” jelígre a kiadóba.

Férjhez adnám

csinos, művelt, 23 éves leányomat diplomához, esetleg intelligens iparoshoz. „Hozománya van” jelígre a kiadóba.

INTELLIGENS, jó üzletasszony hugomai, kinek 20.000 Ft készpénze, textilműve és ingatlana van, betársulnám, inkább élettársitanám komoly üzlettel v. vállalatnál rendelkezni korrekciós urhoz 43 évtől 48 évig. Csak teljes című levélre válaszolok. „Segítő” jelígre a kiadóba.

48 ÉVES ügyvezető asszony segítő és élettársra keres. 55 éves leány férjhez. Céltalan és nehéz egyedül az élet. „Kettős” jelígre a kiadóba.

A VAC HIREI

Uszázslatosbíróknak újból versenyzők közül Földényi Gini 50 méter, 100 méter, 200 méter, 400 méter, 800 méter, 1. lett az uszázslatos versenyen.

Teniszszakszövetségünk nőcsapatja a Testnevelési Főiskola csapatától 6-3 arányú vereséggel szenvedett. Végleges csapatunk a Duna SC együttesétől 12-4 arányban győzte le. Különösen értékes volt Korháné Flávia Munka sikere, aki az előzetes mérkőzés ellenfelet győzte le a mérkőzések során.

Kézilabda csapatunk bajnoki mérkőzésen 6-6 arányú döntetlennel végzett az Előre ellen. Még lényeges javulásra van szükség, ha a wienli Hakoah csapatát megverni kívánjuk. Birkózó szakszövetségünk ifjú növendékei közül a jövő héten már részt vesznek Budapesti középiskolai birkózó bajnokságon.

Jubiláris sportnapjainkat a wienli Hakoah kívánságára június 22-én, vasárnap délután 3 órakor rendezzük. Ekkor nemzetközi szereplésnek felel meg érdeklődéssel fordul a VAC népes táborához a számos mérkőzés érdekelte már leendőjezek igénye ügyében. Az önéletrajzok és színes képek ad a VAC valószínűsíthető szakszövetség felvonulása és bemutatása.

Schulz Jenő

Óráskészítő (óraváltó)
VII. Wesselenyi u. 8. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

UJ ÉLET. Tel.: 422-345. ELADASI

Az 1944. és 1945. év vértanúiról való megemlékezés időpontjai

Az Országos Beth Din közleménye:

Értesítjük hittelstevőinket, hogy a vértanúkról való kegyetes megemlékezés időpontjainak megállapítása céljából hétről-hétre az esedékes „Jahrzeit”-dátumokat az Uj Élet-ben közzé tesszük.

Elhalálozás 1944. és 1945. évben	Jahrzeit 1947-ben
1944 június 9. 1945 május 30. (Sziván 13.) péntek június 6.	
1944 „ 10. 1945 „ 31. („ 19.) szombat „ 7.	
1944 „ 11. 1945 június 1. („ 20.) vasárnap „ 8.	
1944 „ 12. 1945 „ 2. („ 21.) hétfő „ 9.	
1944 „ 13. 1945 „ 3. („ 22.) kedd „ 10.	
1944 „ 14. 1945 „ 4. („ 23.) szerda „ 11.	
1944 „ 15. 1945 „ 5. („ 24.) csütörtök „ 12.	

Akik csak azt tudják, hogy hozzátartozójuk 1944 május 23. és június 21. között, illetőleg 1945 május 13. és június 11. között halt meg, azok ez évben június 18-án (Sziván utolsó napján) tartják az évfordulót.

Társaságbeli legdiszkrétebb házasság:

Doktorné

Király-u. 67. I/3. Telefon: 421-930

FÉRJHEZMENNE jómegjelenésű, intelligens 29 éves urileány hasonló köveletményeknek megfelelő uriemberhez. Gyermekek nem akadály. „Lehetőség vidéki” jelígre a kiadóba.

KOMOLY, intelligens, jómegjelenésű 35 éves biztos pozíciójú férfi be-nősülne üzletbe, üzembe v. hasonlóba. Házias, fiatal, csinos nő iránkra. „Hűség” jel. Teréz-körút 17. trafikba.

DEPORTÁLTASBÓL visszatért, jószándékú, 23 éves, egyedülmaradt, művelő urileány, anyagi háttérrel.

férjhezmenne

Általán jól képzett, művelt, zeneértő, minden vonatkozásban korrekt uriemberhez, 36 éves korig. Levéletek: „Diplomás (mérnök, orvos, ügyvéd) előnyben” jelígre Leopold Csernák hirdetőirodájában, Teréz-körút 2.

Egyedül maradt

32 éves önálló kereskedő keresi 8-10.000 Ft-tal rendelkező urileány v. özvegy ismeretségi háttérrel. „Uj boldogság” jelígre a kiadóba.

VIDÉKI orth. szombatisták 44 éves kereskedő, halterrel rendelkezkezik, be-nősülne üzletbe, piaci standba. Esetleg kivándorlási lehetőség van. „Betársulni” jelígre a kiadóba.

46 ÉVES egyedülmaradt kereskedő nőstíne vagy be-nősülne. Keresek egy hozzám illő kedélyes, kellemes, csinos, szép arcú, egyszerű, házias, szolid asszonykát. „Fentiekhez regesszek” jelígre a kiadóba.

CSINOS 35 éves tisztviselő, havi 700 jövedelemmel, lakással, férjhezmenne olyan hozzáillő urhoz, ki megértő, igaz élettársat keres. „Ezen a nyáron” jelígre a kiadóba.

Goldné

a zsidó orikörök legmegbízhatóbb házasságközvetítője!
VII. Alsóerdősor 8. földszint 2.
Uj telefonszám: 221-349.

Sportkedvelő

(gyalogtúra, evezés, stb.) 22-26 közötti intelligens, lehetőleg független, csinos, önkritikával bíró hölgyet keres házasság céljából. „Közös érdeklődés” jelígre Boros hirdetőbe, Andrássy-ut 54.

ÖZVEGY, negyvenes vidéki származású férfi, párezer készpénzzel kisebb üzemhez, üzlet-hez társulna, **benősülne** esetleg

„Ügynök kizárva” jelígre a kiadóba.

HÁZASSÁG céljából megismerkedne 48 éves, nagyon csinos, jószándékú uriemberhez hasonló idősebb uriemberrel, kinek kellemes, jó felesége lenne. „Együtt egymásért” jelígre a kiadóba. Nem ügynöki hirdetést!

TISZTVISELŐNŐ, csinosnak mondott, 2 szobás főbérleti szépen berendezett lakással, férjhezmenne intelligens urhoz, kinek üzlete, műhelye van, vagy aki szintén állásban van. „Szeregy 33-tól” jelígre a kiadóba.

Főtisztviselő

havi egyezer forint fizetéssel, főbérleti lakással, férjhezmenne jómegjelenésű ötvences intellektuálhoz. „Kenyérkereső” jelígre a kiadóba.

Élettársat keres

negyvenhárom éves izr. jómegjelenésű amerikai állampolgár kereskedő jelenleg Bud. posztén tartózkodik. Üzletbe, külföldi vagy nemzeti vagy honi anyagi rendelkezési orinok iránkra. Cserzés főnyelven ajánlatra válaszol. Kézzelírások kizárva. „Magas nő” jelígre Boroshoz, Andrássy-ut 54.

A zsinagóga naptára

Június 5, csütörtök: Sziván 17, péntek: 18, szombat: 19, vasárnap: 20, hétfő: 21, kedd: 22, szerda: 23, csütörtök: 24. Szombaton, június 7-én helyszíni: Bőhnauszchó, háttér: Zechárja II, 14-IV, 7.

IMADÓK:

Imaházak	Péntek este	Szombat			Hétfő reggel	Hétfő este
		reggel	este	este		
Dohány	7/48	7/10	9/35	7/48	7/48	7/48
Rumbach	7/49	7/10	9/35	7/48	7/48	7/48
Botán	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48
Csáky	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48
Dózsa	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48
Nagyfuv.	7/48	8/—	7/35	7/48	7/48	7/48
Fáva	7/48	9/—	7/35	7/48	7/48	7/48
Zugló	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48
Füvárva.	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48
Leányvár.	7/48	7/10	7/35	7/48	7/48	7/48

Péntek esti gyertyagyújtás: 8 óra 25 percekor.

— A budai isteniszletek június 6-án, pénteken este 7 órakor, június 7-én, szombaton d. e. 11 órakor II., Torockó-ut 6/B. sz. a. imaházban szombaton reggel 9 órakor. Isteniszletek helye: III., Zsigmond-utca 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-ut 6/B. és péntek este 11, 16-u. 12. sz. a.

— Óbudai templom: (III., Zichy-u. 9.) Imadók: péntek este: 7 óra 30 percekor, szombat délelőtt: 9 órakor. Június 6-án: Vallás, kultúra és munka, június 20-án: Zsidóság és világ, béke címen, a péntek esti isteniszletek keretében dr. Neumann József főbbi tart. prédikáció.

A szombat délutáni Oneg Sabbatok kezdete 7 órakor. Június 8-án, vasárnap reggel 7 órakor, Sziván hó 20-án, Mártírok évnapiján gyászisten-tisztelet. Gyászbeszédet mond dr. Neumann József főbbi, közreműködik Alter Miksa főbíró és a hitközség énekkara.

KIADÓ egy csinosan bútorozott udvari szoba, fürdőszoba használatra egy ur részére, esendő ur helyen. Ferenc körút 41. I. 2.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII. Sip-u 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Feladós szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai, műhely Rt. körforgógépe.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal